Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 637 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 2 ՄԱՐՏ 1886 25 ՃԷՄԱԶԻ ՈՒԼ ԷՎՎԷԼ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ, ԽԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գաղղիական արծաթ	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց » եւ [illegible] Թղթատարով տարեկան » »	240
Գաւառաց համար եւ [illegible] Թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1886

ԵՐԵԿՈՒ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԸ կը խնդրէ Բ. Դռնէն որ առժամանակեայ վաւերացում մը տրուի՝ ըստ կարի շուտ՝ Պայմանագրոյն այն յօդուածոց, որոց վրայ Տէրութիւնք համաձայն են արդէն, որպէս զի ինք կարող լինի՝ առանց այլ եւս սպասելու՝ լրջօրէն ձեռնարկել Արեւ. Ռումէլիի վարչային բարենորոգմանց։

—ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ի Բեդերսպուրկ ձեռք բերած փոխառութիւնն է անտոկոս 500,000 րուպլի, զոր պիտի գործածէ Անդիվարիի նաւահանգիստը շինելու, ըստ յատակագծւոյ մը զոր պատրաստած են զինուորական ռուս ճարտարագէտք։

—ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ լրջօրէն կը պատրաստուի, յանկարծակիի չգալու համար, երբ Պուքրէշի բանակցութիւնք, հակառակ ամեն ակնկալութեանց, ի դերեւ ելնեն։ Զօրք եւ պաշար կը ղրկուին դէպ ի սահմանագլուխ։ Բայց պուլկար ժողովուրդն այս անգամ առաջուան չափ սիրայօժար չի պատասխաներ կառավարութեան պահանջմանց, որ բանակին պէտոյքն առանց դրամական վճարման հաւաքելու դրութիւնը կը շարունակէ։

—Բ. ԴՌՈՒՆԸ խնդրեր է Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջնորդութիւնն, համոզելու զՌուսիա, որպէս զի այլ եւս ետ կենայ հակառակելէ Թուրքօ-պուլկար Պայմանագրոյն։

—Պ. ԶԱՆՈՖ, պուլկար պատուիրակն ի Կ. Պոլիս, տեսակցելով Պ. Նէլիտօֆի հետ, յայտարարեր է թէ Պուլկարիա կ'ընդունի Պայմանագրէն ջնջել Թուրքիոյ հետ զինուորական դաշնակցութեան տրամադրութիւնը. բայց չի կրնար հաւանիլ որ Արեւ. Ռումէլիի կազմական Կանոնագիրը վերաքննուի Միջազգային Յանձնաժողովի մը ձեռամբ, ինչպէս Ռուսիա կը պահանջէ, կամ բովանդակ խնդիրը կարգադրի Դեսպանաժողովի մը մէջ, ինչպէս Աւստրիա կ'առաջարկէ։

—ՈՉՆՉԱԿԱՆՔ չկան պուլկար Նաւատորմին մէջ, կ'ըսէ պուլկար կառավարութիւնն, հերքելով համասլաւեան լրագրաց ոմանց ամբաստանութիւնն, որք Ալեքսանդր Իշխանին երեսը կը զարնէին Ռուսիայէն վարեալ երկու ոչնչական սպայից գործածումը Դանուբի պուլկար Նաւախմբին մէջ։

—ՊԱՇԸ-ՊՕԶՈՒԳՆԵՐ, ընդհանրապէս խուժ Առնաւուտ, մեծ թուով ղըրկուեր են դէպ ի Եաննա եւ Բրէվէզա, ուր կը գտնէ նաեւ Օսման փաշա, Տիպրէէ առած զօրքերով եւ հրետանիով։ Մանաստրէ եւս երկու բրգային հրետանիք եւ 4 վաշտ կը ղրկուին դէպ ի հելլենական սահմանագլուխ։

—ՄԱՃԱՌ լեգէոն մը կազմելով սերպ բանակին հետ միացնելու խորհուրդը ջուրն ինկաւ բոլորովին, Բեշդայի կառավարութեան ծանուցեալ արգելքին պատճառաւ։ Բեդերսպուրկի կառավարութիւնն իբրեւ չէզոքութեան պարտականութիւն մը պահանջեր է աւստրօ-հունգարական կառավարութենէն որպէս զի Մաճառներ չզինուորագրուին Պուլկարաց դէմ կռուելու համար։

—ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ անկումը մօտալուտ համարուելով, եւ իբրեւ Սերպիոյ Գահուն Թեկնածու՝ Գարատաղի Իշխանին անունն յաճախ յիշուած գոլով, Թայմզին Վիեննայի Թղթակիցն երկուքին ղուգակշիռը կ'ընէ, մօտէն ճանչած լինելով երկուքն ալ, եւ եթէ, ժողովրդային ընտրութեան մը համար, այս երկու մարդիկ միատեղ բարձր տեղ մը կենան, Օպրենովիչեան (Միլան Թագաւորին) Գերդաստանին գործը լմնցած է։ Երկուքն ալ ի Բարիզ դաստիարակուած են եւ կը խօսին ֆրանսական լեզուանութեամբ, բայց անդ կը վերջանայ երկոցունց միջեւ ամեն նմանութիւն։ Մին (Գարատաղի Իշխանն) է զինուոր մը եւ բանաստեղծ մը, հօյակապ հասակաւ, ճշմարտապէս զինուորական կեցուածքով եւ առնական դէմքով, որոյ վրայ կը ցոլան ուշիմութիւն, հաստատամտութիւն եւ յանդգնութիւն։ Միւսը (Միլան Թագաւորն) է պսակաւոր փնքուշ երիտասարդ մը, անհոգ եւ թուլաշարժ, անսիրտ, աւելի հակամէտ մեքենայութեան քան յայտնի համարձակ աշխարհավարութեան, Արեւելքի մը Բարիզեան ճաշակաւ ոսկեզօծեալ։ Բայց Միլան Թագաւորն յաջողած է ի բաց թօթափել ռուսական ազդեցութիւններ, եւ կ'իշխէ դաշնակցութեամբ ընդ Աւստրիոյ։ Եթէ շարունակէ այս ընթացքի մէջ, ինք աւելի բան մ'ըրած կը լինի Սերպերուն անկախութիւնը տեւական գործելու համար քան Նիքիդա Իշխանը՝ Բեդերսպուրկէ տրուած ուղղութեան մը հպատակելով։ Զայս իրողութիւն երբեք աչքէ վրիպեցնելու չենք, ինչ որ ալ լինի երկոցունց անձնական համեմատութիւնն»։ — «Իմ Սեւ լերան փոքրիկ Թագովս գոհ եմ, բայց եմ եւ կը մնամ ճշմարիտ Սերպ մը», ըսեր Նիքիդա Իշխանն, ի պատասխանի Թայմզեան Թղթակցին հարցապնդմանց, որ համոզուեր է թէ, երբ առիթը ներկայանայ, Իշխանն ո՛չ միայն չպիտի մերժէ Սերպիոյ Թագն, այլ ամեն ջանք պիտի ընէ զայն իւր գլուխ դնելու։

—ՆԻՔԻԴԱ ԻՇԽԱՆԸ մինչ ի Բեդերսպուրկ էր, Ձմեռնային Պալատան մէջ իրեն ներկայացուեր է Գարատաղի մեծ դրօշ մը, զոր Զեխերուն Բարեգործական Ընկերութեան քարտուղարը Թըրքական մզկիթի մը մէջ գտեր է Պոսնա-Հերսէքի աւստրիական գրաւման պահուն։ Իշխանն անմիջապէս ճանչեր է դրօշն, եւ յիշեր է Սեւ Լերան այն Վոյվոտան (հրամանատարն) որուն կը վերաբերէր։

—ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը չէ դադրեցուցած իւր սպառազինութիւններ, թէեւ միշտ յոյս կայ խաղաղութեան պահպանման։ Բանակին մէջ բազմաթիւ պաշտօնաբաշխութիւնք եւ աստիճանի բարձրացումներ տեղի ունեցան այս օրերս։ Արքայական մէկ հրամանագրով, հինգ Ա. կարգի զօրապետներ եւ հինգ Բ. կարգի զօրապետներ, 35 գնդապետներ եւ ուրիշ մի քանի տասնեակ ստորադաս սպայք անուանուած են։

—ՓԻԼԻՊՊԷ չպիտի մեկնի Ալեքսանդր Իշխանը, մինչեւ որ պահեստք ամբողջովին շարժուն վիճակի մէջ դըրուին եւ քաղաքային զինուորութիւնն ալ սպառազինուի, առաջին հրաւէրին քալել կարենալու համար։

—ԲԻՐՈՏԻ մօտ պուլկար սահմանաց վրայ գումարուած սերպ զօրքերն արքայական հրամանագրով ի Նիշ համախմբուելու պատուէր ստացան։

—Պ. ԹԻՍԱ, Հունգարիոյ Նախարարապետն, յայտարարեց Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ թէ աւստրօ-մաճառ Կառավարութիւնը Պալքանաց կողմն երկրակալութեան խորհուրդներ չի սնուցաներ, եւ Տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ, խաղաղութեան պահպանման միայն կ'աշխատի։

—ԱԹԷՆՔԻ «Յեղափոխական Գործադիր Մասնախմբին» հանած Յայտարարութեան ամբողջ պատճէնն է հետեւեալը.—«Հելլէն ժողովուրդ. ամեն «մարդ կը խաբէ զմեզ։ Մեր դրամը կը «մսխեն, եւ հիւանդութեամբ ի զուր կը «մեռցնեն մեր զաւակներ, զորս դրօշի «ներքեւ կը պահեն առանց նպատակի։ «Հայրենեաց անուամբ կը գործուին «այս ամեն ոճիրք։ Ժամ է արդ որ «վերջ տանք անոնց։ Ընդունեցէ՛ք մեր «նշանաբան, որ է «Վրէժ եւ Պատիւ»։ «Գերագոյն հրաւէր մը կ'ընենք ամեն «հայրենասիրաց։ Ո՛տք ելնե՛նք ամենքս «ալ, եւ գլուխը կտրենք այս նենգամիտ «հարստահարչաց, Թագաւորէն մինչեւ «ցյետին պաշտօնեայն այս ապականեալ եւ ապականիչ դրութեան։» Այս Յեղափոխական Մասնախումբ տարիէ մ'ի վեր գոյութիւն ունի եղեր Աթէնքի մէջ։ [illegible] (Վրէժ) անուամբ Ակումբ մը հաստատած է, եւ [illegible] (Հիմնայատակ) անուամբ թերթ մ'ըսկսած էր հրատարակել, որ գնող չգտաւ եւ դադրեցաւ։

—ՍԸՐ ԷՏ. ԹՕՐՆԹԸՆ, անգլ. Նոր դեսպանն ի Կ. Պոլիս, հաւաստեր է Բ. Դրան թէ Անգլիա կը փափաքի խաղաղութեան, Թուրքիոյ երկրային ամբողջութեան եւ Եգիպտոսի թօղման յանգլ. զօրաց, Նեղոսի հովտին մէջ անդորրութեան պահպանման երաշխաւորուելուն պէս։

—«ՄԻԱԿ ՅՕԴՈՒԱԾՆ» երեւի լինել ժամանակիս դիւանագիտական նորաձեւութիւնը։ Միլան Թագաւորն հաշտութեան Դաշնագրոյն համար «Միակ Յօդուած» մը կ'առաջարկէ. Բ. Դուռը կը պատասխանէ «Միակ Յօդուածով» մը։ Ռուսիա որ դժգոհ է Թուրքօ-պուլկար Պայմանագրէն, կ'առաջարկէ «Միակ Յօդուածով» Նոր Պայմանագիր մը, — որով պիտի յայտարարուի պարզապէս թէ, «Պուլկարիոյ Իշխանն Արեւելեան Ռումէլիի ընդհանուր կառավարիչ անուանուած է,» առանց յիշելու Ալեքսանդր Իշխանին անունը։

—Բ. ԴՌՈՒՆ, իբրեւ բարեփոխում առաջարկած է հետեւեալ «Միակ Յօդուածն», որպէս ծրագիր կնքելի սերպօ-պուլկար Դաշնագրոյն.

«Խաղաղութիւն եւ բարեկամական յարաբերութիւնք պիտի վերահաստատին ի մէջ Սերպիոյ Թագաւորութեան եւ Պուլկարիոյ իշխանապետութեան, արդի Դաշնագրոյն կնքման թուականէն սկսեալ։

«Այս Դաշնագիր պիտի վաւերացուի եւ վաւերացմունք պիտի փոխանակին ի Պուքրէշ 15 աւուր պայմանաժամու մէջ, կամ աւելի շուտ եթէ կարելի է։»

Կը յիշուի թէ Սերպիոյ առաջարկած «Միակ Յօդուածը» կը տրամադրէր միայն «պատերազմէն առջի վիճակին վերահաստատումն», որ բարեկամական վիճակ մը չէր բնաւ։

—Պ. ԿԱՐԱՇԱՆԻՆ իւր առաջարկած «Միակ Յօդուածին» ի պաշտպանութիւն շրջաբերական մը ղրկեց Տէրութեանց, յայտնելով թէ Սերպիա Պուլկարիոյ եւ Արեւ. Ռումէլիի Միութեան դէմ բողոքած էր, «նկատելով զայն դժգոհութեան աղբիւր մը Պալքանեան Թերակղզւոյն փոքր ազգութեանց համար, որք Ալեքսանդր Իշխանին ընթացքէն կրնային քաջալերուիլ՝ դատապարտելի ընթացքներու հետեւելու համար» (...)։ (Սերպիոյ ներկայացուցչի մը բերնին մէջ ո՜րչափ կը վայլէ այս յայտարարութիւն քաղաքական առաքինութեան։) Բայց որովհետեւ Տէրութիւնք արգիլեցին պուլկարական Միութիւնը խնդրոյ նիւթ ընել ի Պուքրէշ, հաշտութեան բանակցութեանց մէջ վիճելի խնդրոյն հիմը շօշափել կարելի չպիտի լինէր։ Ուստի, Միլան Թագաւորին կառավարութիւնը, զիջանելով Տէրութեանց ստիպման, կը շատանայ յայտարարելով թէ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է, վերապահելով վիճելի խնդրոց լուծումն։»

—ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Գէորգիոս Թագաւորին մօտալուտ հրաժարման զրոյցք կը հերքուին բացարձակապէս։

—Ի ՎԻԷՆՆԱ սլաւասէր ծայրայեղ զգացումներ սնուցանող սլաւ ուսանողաց խումբ մը փափաքեր է ներկայանալ Նիքիդա Իշխանին, որ, Աւստրիոյ կառավարութեան դիւրագգածութիւնն յարգելով, չէ ընդուներ զանոնք։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԻԶՄԱՐՔ ԵՒ ԲՈԼՈՆԱՑԻՔ

ԲՐՈՒՍԻՈՅ Երեսփոխանաց Ժողովն սկսաւ նկատողութեան առնուլ Պիզմարք Իշխանին այն օրինական ծրագրեր, որոց նպատակն է, (ինչպէս մերթ ընդ մերթ բացատրեցաւ Արեւելքի սիւնակաց մէջ,) տնտեսական, կրթական եւ այլ [illegible] գերմանացնել Բրուսիական Բոլոնիան։ Փետր. 22ին, Հողագործութեան Նախարարը Ժողովէն խնդրեց 100 միլիոն մարք (5 միլիոն անգլ. ոսկի), Բոլոնացւոց ի վաճառ հանած կալուածներն ու արտերը գնելու եւ գերման գիւղացւոց ու հողագործաց մէջ բաժնելու համար։ Պահպանողականք եւ Ազգային-Ազատականք ջերմապէս ողջունեցին այս ծրագրոյ, եւ անոր մանրամասնութեանց նկատառութիւնն յանձնաժողովի մը ղրկել առաջարկեցին։ Իսկ Կաթոլիկ կուսակցութիւնն եւ Բոլոնացիք ամենայն ազդուութեամբ ընդդէմ խօսեցան։ Բոլոնացի մը, Պ. Օսդրէվիճ, բուռն լեզուաւ մը բողոքեց Պիզմարք Իշխանին հակաբոլոնական ընթացքին դէմ, եւ ըսաւ, ի մէջ այլոց.

«Այս ծրագիր հակասահմանադրական է, քանի որ բրուսիական հպատակներու իրաւունքները կը բռնաբարէ։ Կառավարութիւնն արդեօք մեր պարտականութիւններէն ալ պիտի ազատէ՞ զմեզ՝ մեր իրաւունքները կորզելէ յետոյ։ Աւելի լաւ կը հասնէր իւր նպատակին եթէ ջնջէր բաւնար զմեզ երկրիս երեսէն կառափնատով, կամ լաւ եւս՝ ուժանակով։ Յեղաշրջում ամեն ընկերային կարգաց,—Ֆիզիքական ոյժ փոխանակ արդարութեան,— ա՛յս է ձեր քաղաքակրթութիւն։ Ո՞ւր է ձեր քրիստոնէութիւն։ Հեթանոսութեան վերադառնալու համար ձեր ճամբայն շատ երկայն չէ այլ եւս։ Բարբարոսական աշխարհավարութիւն մը սկսած էք բանել։ Շատ չանցած պիտի քաղէք ձեր ցանած սերմերու հունձքն։ Ընկերվարականաց եւ Անիշխանականաց դատին յաջողութեան համար ինչ որ կրնաք ընելու վրայ էք։ Ձեզ համար յատուկ շքանշան մը պէտք է հաստատել տալ «[illegible]» արժանագրութեամբ։ Մեք Բոլոնացիքս ո՛չ մէկ ազգ կ'ատենք։ Գերմանները ալ չենք ատեր։ Բայց չէք կրնար ակնկալել որ սիրենք մեր բնաջինջ անհետացման գործիքները։․․․ Մեր ոճիրներ ասոնք են որ մեք Բոլոնացի ենք եւ Կաթոլիկ, եւ մեր վերջին մեղք այն է որ յարեւալ ու փարեւալ կը մնանք մեր հայրենի եւ մայրենի լեզուին։ Կ'ուզէք Բարիաներ ընել զմեզ, եւ նոր Իռլանտա մ'ընել մեր նահանգ։ Բայց մինչեւ վերջը պինդ կապուած պիտի մնանք մեր իղձերուն, եւ դուք չպիտի յաջողիք ձեր արդի խորհրդոց մէջ։․․․ Իշխան-Նախարարապետը կ'ըսէ. «Դուք տկար էք եւ ես հզօր եմ, եւ երբ անօթենամ, պիտի ուտեմ զձեզ»։ Այո՛, իւր ախորժակ կրնայ աւելնալ. բայց Իռլանտացիք ա՛յնչափ կարծր տարր մ'են, որ Իշխանը չպիտի կրնայ մարսել զայն։»

Հետեւեալ օրը, Փետր. 23ին, Կառավարութեան Ծրագիրն յղուեցաւ Խորհրդարանական Յանձնաժողովի մը։ Նախարարն ընդդիմադիր ատենաբաններուն պատասխանելով, կրկնեց թէ այս ծրագիր Բրուսիոյ համար պաշտպանողական միջոց մ'է, որուն նպատակն է առաջքն առնուլ բոլոնական նոր յեղափոխութեան մը. «զի բոլոնական ազգային շարժումը տակաւին կենդանի է եւ լաւ կազմակերպեալ, եւ Բոլոնացիք գործելու համար կը սպասեն միայն որ՝ երբ ազգային շարժումը ծագի՝ յաջողութիւնն արդէն ապահովուած լինի։» Կառավարութիւնն այս Ծրագրով չառաջարկեր բռնի գնել բոլոնացի հողատէրաց կալուածներն, այլ միայն երբ կալուածատէրք յօժարակամ ի վաճառ հանեն զայնս։ Կառավարութեան նպատակը չէ հողէ զրկել բոլոնացի փոքր մշակներն, «որք խաղաղ եւ օրինասէր դաս մ'են ժողովրդեան». այլ միայն բոլոնացի մեծ հողատէրերն, այսինքն ազնուականներն, «որք Կառավարութեան դէմ դժգոհութեան, դրդռութեան ու խռովութեան կեդրոններն են»։

ԲՈԼՈՆԱՑՒՈՑ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Փետր. 24ին, Պիզմարք Իշխանին բրուսիական Նախարարութիւնն Երեսփոխանաց Ժողովոյն ներկայեց ուրիշ ծրագիր մը բրուսիական Բոլոնիոյ գերմանացուցման համար։ 200,000 մարքի վարկ մը խնդրեց՝ «արհեստաւոր աշակերտաց պարտաւորիչ երեկոյեան դըպրոցներուն պահպանման համար»։ Երբ լեհ տղայք կը մեկնին գերմանական հանրային Նախակրթարաններէ, 14 տարեկան հասակի մէջ, Կառավարութիւնն այլ եւս ազդեցութիւն չունենար անոնց կրթութեան վրայ, եւ տակաւ կը կորսնցնեն իրենց գերմանական նախակրթութեան ազդեցութիւնները։ Թող չտալու համար որ բոլոնացի պատանիք վերստին դիմեն իրենց հարց ազգային լեզուին, ազգային սովորութեանց եւ ազգային զգացմանց ու մտածմանց, Կառավարութիւնը կը հաստատէ, կամ լաւ եւս՝ պարտաւորիչ եղանակաւ կը զօրացնէ արդէն կեցող երեկոյեան դպրոցներ, ուր լեհ պատանիք, իրենց ցորեկուան արհեստական զբաղումներն աւարտելէ յետոյ, պարտաւոր են ներկայ գտնուիլ իրենց գերմանական կրթութիւնն յառաջ տանելու. ապա թէ ոչ՝ պատիժներու պիտի ենթարկին։

Նոյն օրն Երեսփոխանական Ժողովն առաջին ընթերցմամբ քննեց նախարարական ուրիշ ծրագիր մը, որով այսուհետեւ Բրուսիական Բոլոնիոյ Նախակըրթարանաց ուսուցիչները Կառավարութիւնը միայն պիտի անուանէ, ինչ ինչ տնօրինութեանց ենթարկելով զանոնք։ Մինչեւ ցարդ, ի Բոզէն, քաղաքային, թաղային եւ գիւղային շրջանակներ, իրենց յատուկ հասոյթներով, եւ կամ անհատներ իրենց

—)(43)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Դ.

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱԹՈՐԻԻ ԱՅՐԻՆ

Ստեփան Պաթորիի այրին վաթսուն տարու էր յայնժամ. Թէպէտ հասակը, տարիքին ծանրութեան հակառակ, դեռ ուղղաբերձ էր, բայց սպիտակ գլուխն ու խորշոմած դէմքը կը ցուցնէին թէ ո՛րչափ մաքառած էր կսկիծի եւ աղքատութեան հետ։ Սակայն տակաւին կորովի էր, ինչպէս որ եղած էր անցեալին մէջ, քաջ ընկերուհի, մտերիմ խորհրդական այն մարդուն, որ իւր դիրքն ու կեանքը զոհած էր այն բանին համար՝ զոր իբր պարտականութիւն ճանչած էր, վերջապէս անոր համախոհն՝ երբոր Մաթիաս Սանտորֆի եւ Լատիսլաւ Զաթմարի նուիրած դաւակցութեան մէջ նետուեր էր։

—Պարո՛ն, ըսաւ այնպիսի ձայնիւ մը, որոյ յուզումն ի զուր կը ջանար ծածկել, որովհետեւ դուք Տօքթօր Անթէքիրթն էք, ձեր երախտապարտն եմ ես, եւ պարտիմ պատմել ձեզ այն անցերն որ անցան Թրիէստի մէջ ասկէց տասն-հինգ տարի առաջ։

—Տիկի՛ն, որովհետեւ ես Տօքթօր Անթէքիրթն եմ, աւելորդ է պատմել ինձ այն տխուր դէպքերն, որ յոյժ դառն են ձեզ համար, եւ կ'աւելցնեմ թէ, որովհետեւ ես Տօքթօր Անթէքիրթն եմ, գիտեմ նաեւ ինչ որ քաշած էք դուք 1867 յունիս 30 ի անմռաց թուականէն ի վեր։

—Կը հաճի՞ք ուրեմն ըսել ինձ, Պարո՛ն, հարցուց տիկին Պաթորի, ի՞նչ է շարժառիթն այդ համակրութեան զոր կ'ընծայէք իմ կենաց։

—Այս համակրութիւն, Տիկի՛ն, այն է զոր ամեն սրտի տէր մարդ կը պարտի այն Մաճառին այրւոյն, որ չվարանեցաւ իւր կեանքը վտանգի մէջ դնել վասն անկախութեան իւր հայրենեաց։

—Դուք ճանչա՞ծ էք Ստեփան Պաթորի դասատուն, հարցուց այրին դողդոջուն ձայնիւ։

—Ճանչած եմ, տիկի՛ն, սիրած եմ, եւ կը յարգեմ զամեն անոնք, որք նորա անունը կը կրեն։

—Դուք ալ այն երկրէ՞ն էք, որոյ համար իւր կեանքը զոհեց ամուսինս։

—Ես ոչ մի երկրէ եմ, տիկի՛ն։

—Ո՞վ էք ուրեմն։

—Մեռեալ մը, որ դեռ գերեզման չունի, պատասխանեց պաղութեամբ Տօքթօր Անթէքիրթ։

Տիկին Պաթորի եւ Պորիք ցնցուեցան այս անակնկալ պատասխանէն. բայց Տօքթօրն աւելցուց անմիջապէս.

—Սակայն, Տիկի՛ն, այն պատմութիւն, զոր չուզեցի որ դուք ընէիք, պէտք է որ ես ընեմ ձեզ, վասն զի եթէ կան բաներ, զորս դուք գիտէք, կան ալ որ անծանօթ են ձեզ, եւ պէտք չէ որ անգիտանաք [illegible]։

—Պատրաստ եմ լսել ձեզ, Պարո՛ն, պատասխանեց Տիկին Պաթորի։

—Տիկի՛ն, ըսաւ Տօքթօր Անթէքիրթ, ասկէց տասն-հինգ տարի առաջ, երեք ազնուական Հունգարացիք դաւադրութեան մը գլուխ եղան, որոյ նպատակն էր իւր վաղեմի անկախութեան վերադարձունել զՀունգարիա։ Այդ մարդիկն էին Մաթիաս Սանտորֆ կոմս, Ստեփան Պաթորի վարժապետ, եւ Լատիսլաւ Զաթմար կոմս, երեք մտերիմ բարեկամք, երկար ժամանակէ ի վեր նոյն յուսով միացած, երեք կենդանի եւ նոյն սրտիւ ապրող։

«1867 յունիս 8 ին, նախընթաց իրիկունն այն աւուր, յորում վտարանջման նշանը պիտի տրուէր, Աւստրիական ոստիկանութիւնը կոխեց Զաթմար կոմսին տունն ի Թրիէստ, ուր կը գտնուէին դաւադրութեան պետերը։ Սանտորֆ կոմսն եւ երկու ընկերները բանտուեցան, եւ նոյն գիշերը Բիզինոյ դղեակը տարուելով բանտարկեցան։ Քանի մը շաբաթ ետքն ալ ի մահ դատապարտուեցան։

«Սարքանի անուն հաշուակալ երիտասարդ մ'ալ ձերբակալուեցաւ անոնց հետ Զաթմար կոմսին տանը. բայց դաւադրութեան մէջ մասն չունենալուն համար անպարտ արձակուեցաւ։

«Դատակնքոյն գործադրման նախորդ իրիկունը փախուստ մը փորձուեցաւ դատապարտելոց կողմէ, որք միեւնոյն խցիկի մէջ բանտարկեալ էին։ Սանտորֆ կոմս եւ Ստեփան Պաթորի, շանթարգելի մը շղթային օգնութեամբ յաջողեցան փախչիլ Բիզինոյ դղեակէն, եւ Ֆոյիայի հեղեղատին մէջ ընկան նոյն միջոցին, ուր Լատիսլաւ Զաթմար՝ պահնորդներէն բռնուելով՝ չըկրցաւ իւր ընկերաց ետեւէն հասնիլ։

«Թէ եւ փախստեից մահուանէ ազատումը շատ յուսալի չէր, որովհետեւ ստորերկրեայ գետակ մը զանոնք կը քշէր կը տանէր անծանօթ երկրի մը մէջէ, բայց եւ այնպէս կրցին Լէմէի ջրանցքին եզերքն հասնիլ, եւ անտի Ռովինեոյ քաղաքն, ուր ապաստան գտան Անտրէա Ֆէրրաթօյ անուն ձկնորսի մը տունն։

«Այն ձկնորս, բարեսիրտ մարդ մը, ամեն բան պատրաստած էր զանոնք Ադրիականի միւս կողմը տանելու համար։ Բայց Քարբէնա անուն սպանիացի մը, որ անոնց ապաստանած տեղը նշմարած էր, անձնական վրիժառութեան ոգւով մատնեց զանոնք Ռովինեոյ ոստիկանութեան։ Երկրորդ անգամ փախչիլ փորձեցին, բայց Ստեփան Պաթորի՝ վիրաւորուելով՝ բռնուեցաւ, Մաթիաս Սանտորֆ ալ, մինչեւ ծովեզն հալածուելով, իւր վրայ տեղացող գնտակներէն զարնուեցաւ ընկաւ, եւ Ադրիականի ծովն երեւան իսկ չհանեց անոր դիակն։

«Հետեւեալ օրն, Ստեփան Պաթորի եւ Լատիսլաւ Զաթմար հրացանի բռնուեցան Բիզինոյ բերդին մէջ։ Անոնց ապաստան տուող Անտրէա Ֆէրրաթօյ ձկնորսն ալ մըշտընջենաւոր շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուելով, Սթէյնի թիարանը ղրկուեցաւ։

Տիկին Պաթորի գլուխը կախած, ճմլեալ սրտիւ մտիկ ըրեր էր Տօքթօրին ըրած պատմութիւնն, առանց բնաւ ընդմիջելու։

—Այս մանրամասնութիւնները գիտէի՞ք, Տիկի՛ն, հարցուց նմա Տօքթօրն։

—Այո՛, պարոն, ինչպէս որ դուք ալ լրագրերէն իմացած էք անշուշտ։

—Այո՛, Տիկին, լրագրերէն, պատասխանեց Տօքթօրը։ Բայց պարագայ մը կայ, զոր լրագիրք չկրցին ծանուցանել, որովհետեւ գործին քննութիւնն ամենամեծ գաղտնութեամբ կատարուած էր, եւ ես բերդին պահնորդներէն միոյն բերնէն կրցի քաղել, եւ ահա յայտնեմ ձեզ։

—Խօսեցէք, Պարո՛ն, պատասխանեց տիկին Պաթորի։

—Եթէ Մաթիաս Սանտորֆ եւ Ստեփան Պաթորի ձկնորսին տանը գտնուելով բռնուեցան, Քարբէնա Սպանիացւոյն մատնութեամբն էր։ Բայց անկէ երեք շաբաթ առաջ Թրիէստի տան մէջ բանտուելնին ալ նոյնպէս դաւաճաններու մատնութեամբ էր։

—Դաւաճաններո՛ւ ․․․ ըսաւ Տիկին Պաթորի։

—Այո՛, Տիկին, եւ դաւաճանութեան ապացոյցը դատաստանական քննութիւններու [illegible]։ Դաւաճանք առաջին անգամ ուղեւոր աղաւնւոյ մը վիզէն ծածկագիր պիտակ մը ձեռք անցուցեր էին ուղղեալ առ Սանտորֆ կոմս, եւ օրինակեր էին։ Երկրորդ անգամ ալ յաջողեր էին Զաթմար կոմսին տունէն ձեռք անցունել ծածկագիր կարդալու ծառայող վանդակին օրինակն։ Յետոյ, երբոր պիտակին պարունակութեան ծանօթացեր էին, գնացեր Թրիէստի կառավարչին մատներ էին։ Եւ անշուշտ Սանտորֆ կոմսին գրաւեալ հարստութեան մէկ մասն այդ մատնութիւնը վարձատրելու ծառայած էր։

—Այդ թշուառականները ծանօ՞թ են, հարցուց Տիկին Պաթորի, որոյ ձայնը կը դողար սրտայուզութենէն։

—Ո՛չ, Տիկին, պատասխանեց Տօքթօրը, բայց թերեւս երեք դատապարտեալք կը ճանչէին զանոնք, եւ կրնային իսկ ըսել անոնց անունն, եթէ մեռնելէ առաջ վերջին անգամ տեսնէին իրենց ընտանիքն։

Արդարեւ, ոչ Տիկին Պաթորի, որ այն միջոցին բացակայ էր իւր որդւոյն հետ, ոչ Պորիք, որ Թրիէստի մէջ բանտարկուած էր, չէին կրցած դատապարտելոց վերջին վայրկեաններուն ընթեր գտնուիլ։

—Կարելի չպիտի՞ լինի երբեք գիտնալ այդ դաւաճաններուն անունն, հարցուց տիկին Պաթորի։

—Տիկի՛ն, պատասխանեց Տօքթօր Անթէքիրթ, դաւաճանք վերջապէս կը մատնեն զիրար։ Այժմ, պատմութիւնս լրացնելու համար, պարտիմ աւելցնել.

«Դուք այրի մնացած էիք ութամեայ տղու մը հետ, գրեթէ առանց ապրուստի։ Պորիք, Զաթմար կոմսին ծառան, չուզեց մեկնիլ ձեր քովէն իւր տիրոջ մահուանէն յետոյ, բայց նա ալ աղքատ էր, եւ իւր անձնուիրութենէն զատ ուրիշ բան չէր կրնար բերել ձեզ։

(Շարունակելի)

դրամով կը կարգէին նախակրթարանաց ուսուցիչներ։ Այս դրութիւն ի սպառ կը ջնջուի։ Կառավարութիւնն այս ուսուցչաց անուանումն ստանձնելով, բարձրաձայն կը հռչակէ իւր նպատակ, որ է՝ ջնջել և բառնալ լեհ լեզուին գործածումը Բրուսիոյ երկրաց մէջ, կամ գոնէ պարտաւորել բոլոր Լեհերն որ հիմնովին ուսնին գերմաներէնը։ Կրթական նախարար Պ. Ֆոն Կոսլէր յայտարարեց այս առթիւ. «Կառավարութիւնը չի կրնար համակրանք կամ բար[illegible] եաց. զի պատմական փորձառութիւնը կը ցուցնէ թէ Բոլոնացւոց վրայ մեր համակրանք շատ սուղի նստած է մեզ։»

Պահպանողականք և Ազգային-Ազատականք, որք Բրուսիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն մեծամասնութիւնը կը կազմեն, հաւանեցան կառավարութեան այս ծրագրաց ի խորհրդոց. և մինչև իսկ Բրոֆ. Վիրխով, երեւելի գիտնականն որ ի Կաւկասիա պտըտած է, ի դիմաց Յառաջդիմականաց յայտարարեց թէ «Օրինաց առջև հաւասարութեան սահմանաց մէջ, պատրաստ ենք ամեն դիւրութիւն ընծայել գերման լեզուին տարածման և ընդհանրացման համար։» Պ. Վիրխով հաւանեցաւ նաև Լեհերը գերմանացնելու գաղափարին, «բաւական է որ բռնապետական միջոցներով յառաջ չտարուի այս գաղափար»։

ՓԱՐԻԶ. Անցեալ հինգշաբթի, Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ, ունկնդիր մը բէվոլվէրի երկու հարուածներ արձակեց և նոյն միջոցին նամակ մը նետեց ժողովարանը։ Բէվոլվէրին մնացած գնտակները պարպելու ժամանակ չունեցած, բռնուեցաւ։ Մարդ չի վիրաւորեցաւ։ Նամակն ուղղեալ էր առ Պ. Ֆրէյսինէ, և ուշադրութիւն կը հրաւիրէր նամակագրին մէկ դատին վրայ, որ նախկին զինուորական մ'է, և կարեւոր գաղտնիքներ ունի եղեր Սըտանի մատնութեան վրայ։ Կը գանգատի թէ Ֆրանսական բանակը լի է գերման լրտեսներով։ Հրացէն պարպեր է՝ ուշադրութիւն հրաւիրելու համար իւր վրայ։ Բաւական մաքուր հագուած էր։ Հարցաքննութեան ենթարկուած է։ Բայց խելագար կը կարծուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՐԿՈՒՐ ԷՖԷՆՏԻԻ ԴԱՏՆ ԸՆԴԴԷՄ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ ՎԱՆՔԻՆ

ՈՒՐԱԽԱԼԻ ԼՈՒՐ ՄԸ [illegible]

Մեծաւ գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ ամիսներէ հետէ բովանդակ Ազգին հոգ պատճառող խնդիր մը Ազգին շահուց նպաստաւոր ելք մը ստացած է վերջապէս։

Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան Թէտգըգաթի Շէրիէի բարձրագոյն դատարանն, յետ երկար քննութեանց, վճռեց բեկումն Գազասքէրի դատարանին վճռագրոյն, որով Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Վանքին մէկ ընդարձակ գետինն, որ արժէքը 20,000էն մինչև 50,000 ոսկի ենթադրուած է, փաստաբան Կարկուր էֆէնտիի ստացուածքը լինել կը հռչակուէր։

Կը լսենք թէ Կարկուր էֆէնտի ջանացեր է բարձրագոյն ազդեցութիւններ ի գործ դնել Շէյխ-իւլ-Իսլամի դատարանին վրայ, հաստատել տալու համար վճռագիր մը, որուն զանազան խարդաւանօք ձեռք բերուած լինելն ապացուցեալ իրողութիւն մ'է այլ եւս։ Բայց բարեբախտաբար չէ կրցած Արդարութիւնն իւր սովորական ընթացքէն շեղեցնել։

Տակաւին չգիտենք թէ խնդիրը նոր դատարանի մը առջև պիտի ներկայացուի։ Բայց նախորդ Գազասքէրին որով ձեռք բերուած վճռագրոյն ջնջումէն յետոյ, Երուսաղեմայ Վանքին դատն ապահովեալ է. զի Վանքին փաստաբանները կարող եղած են Երուսաղեմէն բերել տալ ամեն կառավարական արձանագրութիւններ և հաստատել ամեն օրինական փաստեր, որք ջախջախիչ կերպիւ կ'ապացուցանեն թէ ո՛րչափ անիրաւ էր Կարկուր էֆէնտիի պահանջումն և ո՛րպիսի մեքենայութեանց արդիւնք։ Այս կէտ անգամ մը պարզուելէ և Թէտգըգաթը Շէրիէի ներհուն և խոհեմադատ դատաւորք այն կէտի վրայ համոզուելէ յետոյ, Կարկուրեան փաստաբանութիւնք այլ եւս ո՛չ զոք յանկարծակիի կրնան բերել։

Արդար դատի մը այս արդար ելք անշուշտ ընդհանուր գոհունակութիւն պիտի պատճառէ հայ հասարակութեան մէջ։ Կը յարենք թէ այս արդար վճիռ մեծ պատիւ կը բերէ Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան բարձրագոյն դատարանին, որ գիտէ կատարել իւր պարտք հակառակ ամեն տեսակ հրապուրանաց և ամեն կարգի խարդաւանաց։

ՑԱՒԱԼԻ ԼՈՒՐ ՄԸ ԶԱՐՍԱՆՃԱԳԷՆ

Այսօր, ժամ 5½ին, հետեւեալ հեռագիրն ստացանք Բաբերդի մեր սովորական Թղթակցէն.

«Իչիլթիւրիլիւզէ նազարէն, Զարսանճագ
«Էրմէնի ահալիսի էքսէրի Խարբերդ Գա-
«թօլիկ Մէքիթարիստին միւրաճաաթա մէճ-
«պուր օլմուշ տուր։»

Թարգմանութիւն

«Կը լսենք թէ Զարսանճագի
«Հայ հասարակութեան մէկ մեծ մասն
«հարկադրուեր է մտնել Խարբերդի
«Կաթօլիկ Առաջնորդին իրաւա-
«սութեան ներքեւ։»

Պատրիարքարանն արդեօք տեղեկութիւն ունի՞ այս կրօնափոխական շարժումէ, և ի՞նչ տնօրինութիւն բրած է. — Հետաքրքիր ենք իմանալ։ Որչափ գիտենք, Զարսանճագի ազգայինք բաւական ժամանակէ հետէ անխնամ թողուած են բոլորովին, և կարծենք թէ Առաջնորդ չունէին։

Ըստ որոշման Կրօնական Ժողովոյ, գրուեցաւ Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսին որ, առանց հրամանի ամենայն Հայոց Հայրապետին, յետ այսօրիկ ոչ ոք ղրկէ ի Հնդկաստան և ի Պարսկաստան։

Կրօնական Ժողովն թէեւ ի նիստ հրաւիրեալ էր երէկ ի Ղալաթիա, սակայն մեծամասնութիւն չունենալով, չկրցաւ նիստ կազմել և ներկայ անդամք զբաղեցան միայն կարգ մը անհատական խնդրոց քննութեամբ։

Կրօնական Ժողովն իւր վերջին նիստին մէջ որոշած է երկու շրջուն եկեղեցական քննիչներ կարգել մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց և վարժարանաց համար։ Սակայն Ժողովը նախապէս Ս. Պատրիարք Հօր հաւանութիւնը պիտի ստանայ և ապա պիտի կատարէ միշեալ պաշտօնէից ընտրութիւնը։

Ասորւոց Ս. Կաթողիկոսն՝ Մարտինէն իւր Փոխանորդին միջոցաւ հետեւեալ ցաւակցական հեռագիրն ուղղած է ի Կ. Պօլիս. Կիւլպէնկեան էֆէնտիներուն։

Կիւլպէնկեան Սերովբէ էֆէնտիի ցաւալի մահը մեծ կորուստ մ'է որոյ համար մեր Ս. Պատրիարքն յանուն ամբողջ Ազգին ցաւակցութիւն կը յայտնէ Կիւլպէնկեան գերդաստանին։ Հանգուցելոյն հոգւոյն համար աղօթքներ կատարուեցան։

ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ
ԱՍՈՐՈՑ

Կ'իմանանք թէ Սուչավայի Հայերն իրենց մէջ ազգայնութեան կայծն ամրապինդ պահելու համար ԱՆԻ անուամբ ընկերակցութիւն մը կազմեր են որ նախագահն է Մեծ. Վալէրեան Գրիգոր Ֆ. Բրունքուըլ։ Ընկերակցութիւնն իւր գործոյն յաջողութեան համար անցեալ ամսոյն մէջ փայլուն պարահանդէս մը տուեր է։

Այս գիշեր է որ Թէփէ-Պաշիի Թաղապետական Թատրոնին մէջ տեղի կ'ունենայ ի նպաստ Բերայի Հայ-Ասորւոց վարժարանին կազմակերպեալ Պարահանդէսն։ Կարգադիր Մասնաժողովը կանխահոգ միջոցներ ձեռք առած է հանդէսին կանոնաւորութեան և չքեղութեան համար։

Կը ծանուցուի մեզ թէ Պարահանդէսի տոմսակները մեծաւ մասամբ սպառած լինելով, բաւական գոհացուցիչ արդիւնք ձեռք բերուած է, և ազգայնոց ու օտարազգեաց խուռն բազմութիւն մը պիտի լնու այս գիշեր Թատրոնին սրահն և օթեակներն։

Մասնաւորապէս, Կրթական Նախարար Վսեմ. Մինիֆ փաշա, ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ և պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին Խան խոստացած են ներկայ գտնուիլ ի քաջալերութիւն հայ Ասորւոց ազգասէր վարժարանին։

Իւսկիւտարի Աղքատախնամ Ընկերութեան Գործադիր Ժողովն հրապարակաւ իւր խորին շնորհակալիքը կը յայտնէ ամեն անոնց որք ցարդ իրենց աջակցութիւնն և քաջալերութիւնը զլացած չեն իւր մարդասիրական ձեռնարկին մէջ։ Մասնաւորապէս պարտ անձին կը համարի հռչակել Տոքթ. Խ. Մինէճեան և Ա. Սեղբոսեան Տեարց մարդասիրութիւնն, որք ի ներկայութեան Վսեմ. Տր. Խօմէր և Խաշանդ պէյերու և Տոքթ. Գալուստեան, Գասպարեան և Թորգոմեանի, վիրաբուժական ծանր գործողութիւն մը կատարած են թշուառ ընտանիքի մը դեռատի դստեր վրայ, և յաջողած են փրկել զայն։ Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան եւս բարեհաճած է քննել հիւանդն։

Մեր հայ Համալսարանական երիտասարդներէն Թումա էֆ. Թումայեան, որ վեց տարի Վիեննայի մէջ ուսման պարապելէ յետոյ, երկրաչափութեան և ճարտարապետութեան դասերու հետեւելու համար Բարիզի Համալսարանը մտած էր, վեց տարի եւս սոյն վերջնոյն մէջ աշխատելով շրջանն աւարտած և յաջող քննութիւններ անցուցած լինելով, երէկ մայրաքաղաքս եկաւ։

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ երէկ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի հասած հեռագիր մը կը յայտնէ թէ Ն. Վսեմութեան եղբայրը՝ ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖԷՆՏԻ ՄԱՔՍՈՒՏ՝ սակաւօրեայ հիւանդութենէ մը յետոյ մահկանացուն կնքեր է Տիրայի մէջ, ուր օսմ. ընդհանուր հիւպատոսի պաշտօն կը վարէր։

Հանգուցեալը՝ տակաւին երիտասարդ՝ վարած էր հիւպատոսական և [illegible] պաշտօններ Եւրոպիոյ զանազան քաղաքաց մէջ։ Ցոյժ փայլուն ապագայ մը կը խոստանար նմա դիւանագիտական ասպարէզն ուր յառաջդիմած էր կանուխէն, վայելելով միշտ կայս. կառավարութեան համարումն և ընդհանուր համակրանք։

Մարմինը Տիրայէն մայրաքաղաքս պիտի փոխադրուի, իւր ընտանեաց դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։

ԱԶԴ

Կ. Պոլսոյ ազգային վարժարանաց միոյն համար կ'ուզուի միայն ուսուցչուհի մը, որ գիտնայ դասախօսել գաղղիերէն, իրագիտութիւն, առտնին տնտեսագիտութիւն և աշխարհագրութիւն։ Ամսական գոհացուցիչ։ Փափաքողը պէտք է դիմեն Արեւելքի խմբագրատունը։ 4—5

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վանայ Կավաշի Գայմագամ Բէքիր պէյ նոյն պաշտօնով Շատախ փոխադրեցաւ և նմա յաջորդեց Բերկրիի Գայմագամ Իսկէնտէր պէյ։

Էլմալըի նախկին Գայմագամ Խուրշիտ պէյ նոյն պաշտօնով Բերկրի փոխադրեցաւ։

Թուրքէ իւր մասնաւոր տեղեկութեանց յենլով կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռն երէկ իրիկուն հրահանգ ղրկած է Մաճիտ փաշայի՝ որպէս զի ստորագրէ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջև կնքելի խաղաղութեան Դաշնագիրն։

Դաշնագիրը չորս օրինակ պիտի լինի որոց մին Բ. Դրան պիտի ղրկուի և միւսներն Սերպիոյ, Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ քով պիտի մնան։

Հաւաս կ'իմանայ թէ սերպօ-պուլկարական խաղաղութեան Դաշնագիրն երէկ իրիկուն ստորագրուեր է։

Փիլիպէէն կը գրեն թէ Կաթպան էֆէնտի հրահանգ ստացեր է Աղէքսանդր իշխանին հետ, առանձինն համաձայնութիւն գոյացնել թուրքօ-պուլկարական պայմանագրոյն զինուորական փոխադարձ օգնութեան վերաբերեալ յօդուածին վրայ որ պայմանագրէն ջնջուած էր։

Պէրլինէն առնուած մասնաւոր լրոց նայելով, կ'ըսէ Մաթէն, Գերմանիա այս պահուս կ'աշխատի հարթել թուրքօ-պուլկարական պայմանագրոյն կնքման ծագած դժուարութիւններն, և համաձայնութիւն մը գոյացնել Թուրքիոյ և Ռուսիոյ միջև։

Պելճիքական կառավարութիւնը Լէօբօլ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրեց Արտաքին Գործոց Նախարարութեան դատական ճիւղին պետ Մինիր պէյի, և նոյն պատուանշանի չորրորդ աստիճանն՝ յիշեալ Նախարարութեան Խորհրդակցութեան Սենեկի պետ Տիրան պէյի։

Ոստիկանութիւնն երէկ քանի մը յունական թերթեր գրաւեց որք անստոյգ և վնասակար հրատարակութիւններ կը պարունակէին։

Կրթական Նախարարութեան արձանագրութեան դիւանի տնօրէն Մուզաֆֆէր պէյ մեռաւ երէկ։

Ծովային Նախարարութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր մասնաւոր կարեւորութիւն կ'ընծայէ զրահաւորներն ելեքտրական լոյսով լուսաւորելու դրութեան։ Վերջերս Լոնտոնէ ելեքտրական մեծ մեքենայ մը բերուած է որուն փորձը պիտի կատարուի ի մօտոյ։

Թնդանօթարանի վերատեսչութիւնը բաւական թուով զինուորական հեռագրոյ գործիներ և ծովառումբեր յանձնարարած է ի Լոնտոն։ Ստամպուլ կ'ըսէ թէ այդ գործիները Կ. Պոլիս բերելու հոգն ստանձնած է Պօյաճեան էֆէնտի որ շաբաթ օրը Լոնտոն ուղեւորեցաւ այս նպատակաւ։

Ֆրանսա հաւանութիւն յայտնելով այն ծրագրոյն զոր Եգիպտոսի օսմանեան պատուիրակ Մուխթար փաշա պատրաստած է Սուտանի մէջ խաղաղութեան վերահաստատման և եգիպտական բանակին վերակազմութեան համար, հրահանգ ղրկած է իւր ընդհ. հիւպատոսին որպէսզի այդ ծրագիրն ընդունելով, անոր գործադրութեան համար պէտք եղած դիւրութիւնն ընծայէ յանուն ֆրանսական կառավարութեան։

Աթէնքի թերթերը կը ծանուցանեն թէ Յունաստանի ծովային Նախարարութիւնը տեղեկանալով որ եւրոպական նաւատորմն հաւանաբար Սալամինի առջև պիտի հասնի մօտերս, հրաման ղրկած է Պիրէօսի նաւահանգստի վերատեսուչ Պ. Փարալիսքաքիի որպէսզի եւրոպական մարտանաւք երեւնալուն պէս, սովորական նշաններն ընէ յիշեցնելու համար այն վտանգը զոր կը ներկայէն Սալամինի ծովախորշին մէջ հաստատեալ ծովառումբք։

Այս առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Թորոսեան որ դատական նախարարութեան կողմէ քննական յատուկ պաշտօնով Բիթլիս ղրկուած էր։ Թորոսեան էֆէնտիի կ'ընկերանար Բիթլիսի նախկին կուսակալ Ղալիպ փաշա։

Երէկ, Մաթէն՝ Օրէնբուրգի ուղղեալ թղթակցութենէ մը քաղելով, պատմեց թէ ինչպէս Պունարճըքի մէջ սեւ դրօշակ մը տեսնուեր է կոթողի մը վրայ որ կանգնուած էր ի յիշատակ թուրքօ-ռուսական վերջին պատերազմին մէջ մեռնող ռուս զինուորաց։

Դարձեալ Փիլիպէէն յիշեալ լրագրոյն ուղղեալ փետր. 11/23 ամսաթիւ նամակ մը հետեւեալ նորագոյն տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

«Կ'իմանանք թէ այդպիսի դրօշակներ և սգոյ նշաններ տեսնուած են Արեւ. Ռումէլիի գրեթէ ամեն կողմերն։ Օրինակի համար, կ'ըսուի թէ չկայ կոթող մը՝ կանգնեալ ի յիշատակ 1877-78ի պատերազմին մէջ մեռնող զինուորաց, որ այդ սեւ դրօշներէն չկրէ։ Այս ցոյցերու նշանակութիւնը, բացայայտ լինելով, աւելորդ է բացատրել։

«Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը գաւառին ամեն կողմը դաւեր կը նիւթէ։ Թոյլ չտալու համար գիւղացւոց որ վերստին զէնք առնուն Սերպիոյ դէմ քալելու համար, խռովարարք լուր կը տարածեն թէ Ռուսիա չուզեր այդպիսի բան մը։ Բաշխուլի գաւառակին մէջ, շատ մը գիւղերու այնպէս հաւատացուցած են թէ յիշեալ պետութեան դրօշը պիտի ծածանի իրենց վրայ, եթէ, ի հարկին, պատերազմի չերթան։ Երկրին ներսերէն եկող մաս մը կամաւորք համոզուելով այսպիսի խօսքերէ, ետ դարձած են։

«Այսպէս, հակառակ պաշտպան վիճակին, ընդդիմադիրք կը յաջողին արձակ համարձակ յառաջ տանիլ իրենց գործը։»

Ըստ առաջարկութեան Գարատաղի, Շքօտրայի և Գարատաղի միջև գտնուած Պոյանա գետը նաւարկելի ընելու միջոցներ ձեռք առնելու համար Բ. Դուռը պատուիրակ մը պիտի կարգէ։

Սեւ ծովու ռուսական նաւատորմի գլխաւոր հրամանատար անուանուած է Նովիքօֆ ծովակալը։

Տասանորդական տրոց վարձակալութեան վերահաստատման առթիւ, [illegible] հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

Այս դրութիւն պիտի գործադրուի յառաջիկայ մարտ 1/13էն սկսեալ։ Միայն ոչխարներու և այծերու տուրքերն ուղղակի յատուկ պաշտօնէից ձեռօք պիտի գանձուին որք առժամեայ կերպով պիտի անուանուին այդ գործողութեան համար։ Այս պահուս Ելմտական նախարարութիւնը կը զբաղի մասնաւոր կանոնագրի մը և ամբողջացուցիչ հրահանգներու խմբագրութեամբ որք պիտի հաղորդուին գաւառական իշխանութեանց։ Տասանորդական Տրոց վարչութեան մէկ քանի դիւանք, մինչև յառաջիկայ յունիս ամիսը պիտի շարունակեն իրենց պաշտօնն առ կախ հաշիւները կարգադրելու համար. այդ թուականէն յետոյ պիտի ջնջուին անոնք ու Տասանորդական Տրոց վարչութեան գործերը պիտի անցնին Ելմտական Նախարարութեան հաշուեցոյց ճիւղին։

Յայտնի է թէ տասանորդական տրոց ուղղակի գանձումն հաստատուն տուրք մը ունենալու փորձ մ'էր. սակայն այդ փորձ բաւական վնասեց երկրին։ Արմտեաց և երկրին այլ արդեանց գնոյն նուազումն նկատողութեան առնլով, պաշտօնական արձանագրութիւնք կ'ապացուցանեն թէ տասանորդական տրոց հասոյթք, ուղղակի գանձման միջոցաւ, 40 % նուազած են։ Տասանորդական տրոց ուղղակի գանձումը կամ հաստատուն տուրքի մը վերածուիլը կրնայ օգտաւոր լինել այն երկիրներու համար որոց փոխադրութեան միջոցներն և ուղիները կանոնաւոր վիճակի մը մէջ կը գտնուին, սակայն մեր երկրին համար վարձակալութեան դրութիւնն աւելի նպաստաւոր է և քիչ ծախք ունի նկատելով որ մեր երկրին մէջ գիւղերն և արագ հաղորդակցութիւնք կը պակսին և սպառման կեդրոններ չեն գտնուիր։ Վարձակալութեան դրութեամբ Ելմտական Նախարարութիւնը կրնայ կանխատեսել տասանորդական տրոց հասոյթից հաւանական գումարն և բաց աստի ընդարձակ ասպարէզ մը կ'ընծայէ առեւտրոյ։

Ծանուցինք արդէն թէ Բէժիի ընկերութիւնը սիկառի թուղթի վաճառման մենաշնորհն ևս խնդրած է կայս. կառավարութենէն։

Կը կարծուի թէ այս առաջարկ ընդունուելու վրայ է և քանի մը երկրորդական պայմանաց վրայ համաձայնութիւն գոյացնել կ'աշխատուի այս պահուս։

Ծխախոտի իւրաքանչիւր ծրար պէտք եղած թուով սիկառի թուղթեր պիտի պարունակէ։ Ծխավաճառաց պիտի արգիլուի անջատաբար սիկառի թուղթի վաճառումն։ Այս արգելքին հակառակողք 5 օսմ. ոսկի տուգանք պիտի վճարեն։

Այս կերպով կը յուսացուի թէ կարելի լինի ծխախոտի մաքսախուսութեան առաջքն առնուլ ըստ բաւականին։

Բեդրոսպուրկի պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մաքսիմոֆ Արտօնեալ Խորհրդականի աստիճանին բարձրացեր է։

Լը Թէմբս կը պատմէ թէ Բասդորիայի (Մակեդոնիա) գաւառակին մէջ գտնուած յունական Զուքիլօ վանքին պետը վերջերս Մաքրի գիւղի մէջ ձերբակալուած էր, ի նպաստ հելլենական բանակին հանգանակութիւն բրած լինելու ամբաստանութեամբ։ Չորս պուլկար գործաւորք՝ նմանապէս բնիկ Բասդորիացի՝ որք Մաքրի գիւղ կը բնակէին և գիշեր մը իրենց խուցն հիւրընկալած էին յիշեալ քահանայն առանց նորա դիտաւորութեանց տեղեակ լինելու, ձերբակալուելով բանտարկուած են։ Բայց որովհետև այս վերջնոց ազգութիւնն իսկ կը ցուցնէ թէ յոյն քահանային հետ գործակցութիւն չունէին, կը յուսացուի որ ազատ թողուին ի մօտոյ։

Անցեալ ամսոյ 30ի գիշերը Բաբերդի մէջ երկրաշարժի երկու ցնցումք զգացուեր են առաջինը թեթեւ և վերջինը սաստիկ։

Կրթական Նախարարութիւնն այս աւուր Թուրք լրագրաց միջոցաւ ազդ մը հրատարակած է որով Պոլսոյ միջնակարգ Թուրք վարժարանաց համար Փրանսերէն լեզուի մէկ քանի ուսուցիչներու պէտք ունենալը կը ծանուցանէ։ Ուսուցչաց ամսականն 500 ղրուշ պիտի լինի, շաբաթը երեք անգամ դասախօսելու պայմանաւ։ Փափաքողք պարտին յառաջիկայ հինգշաբթի, փետր. 20, դիմել կրթական պաշտօնատան մէջ միջնակարգ վարժարանաց Տեսչութեան։

Բէժիի Վարչութեան [illegible] Արիֆ պէյ, դէփօներու ընդհանուր հսկող անուանեցաւ։

Արիֆ պէյ իւր պաշտօնի կոչուած առաջին օրէն ամեն միջոց ձեռք առած է մաքսանենգութեան առաջքն առնլու համար և երէկ իսկ 900 օխա ծխախոտ գրաւած է մաքսանենգներու ձեռքէն։

Ժամանակէ մ'ի վեր կը նշմարուի թէ Երուսաղէմի հրեայ բնակիչք դէպ ի Հիւսիսային Ամերիկա գաղթել սկսած են, կ'ըսէ Ֆրանսական թերթ մը։

Օ. ԲԱՆԹԻՈՆ
ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ
ԵՂԲԱՐՔ

Գալֆօրուլօ Եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Հասարակութեան թէ իրենց վաճառատունը փոխադրուած է Կալաթա Սէրայի դէմ, Թիւ 206, նախկին «Կրօմպագ» վաճառատունը։

Այս առթիւ, ամեն մետաքսեղինաց, թաւշեղինաց, ճերմակեղինաց և ուրիշ առարկայից գիները մեծապէս զեղչուած են։

12—20

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 10 փետր.

Ամեն կողմից, ամեն բերնից այժմ լսվում է, թէ հայ ուսումնարանները բացվում են։ Եւ իրօք, ամենահաւաստի աղբիւրէ կարող ենք ասել, թէ շուտով ռուսահայ ուսումնարանները նորէն բացուելու են. անտարակոյս այս երեւոյթը մի յոյժ քաղցր և ուրախ տպաւորութիւն է թողնում հայ մարդու վերայ, և սակայն . . . բացվում են, այո՛ բացվում են հայ ուսումնարանների փակուած դռները. Նախ կարեւոր ենք համարում տեղեկացնել նորից յարգելի ընթերցողին, թէ ինչո՞ւ, ինչ տեսակէտէ փակուեցին հայ ուսումնարանները և ինչ ծրագրով, ինչ տնօրինութիւններով բաց լինում են այժմ։

1885 թուականի փետրուարի 25ին ռուսահայ ուսումնարանները փակուեցան ըստ որում սինոդական սուրբ հարք իրենց իրաւասութիւնից վեր էին գտնում ի վնաս ազգային ուսումնարանների կանոնաւոր ծաղկման ու տարածման նոր նոր մի քանի կարգադրութիւններ մտցնելու հայ ուսումնարանների ծրագրի ու կառավարութեան մէջ։

Տէրութեան այդ կարգադրութիւններով հայ ուսումնարանների ինքնուրոյն խաղաղ, ազատ դաստիարակական գործը սահմանափակ վիճակի մէջ էր դրվում, որի վնասակար հետեւանքները սինոդական հարք նախատեսելով, իրանց խղճի դէմ չմեղանչելու տեսակէտէն արձակ բացարձակ մերժեցին այն նոր մտցնելի կանոնները։

Ուսումնարանները բացվում են այժմ այն ծրագրով, ինչպէս որ տէրութիւնն կամեցել է փակելու վայրկեանից առաջ նոր նոր կարգադրութիւններ մտցնելով. Նոյնն և հիմա. Միայն թէ տէրութիւնը զիջողութիւն է արած յանձին Վեհափառին. Այդ զիջողութիւնն կայանում է նորանում, որ հայ ուսումնարանների անմիջապէս տէրութեան կողմէ հսկողութիւնն Մակար կաթողիկոսը, իբր կենդանութեան օրով, ինքն է կատարելու, փոխանակ կառավարութեան պաշտօնեայ Նանովսկի հոգաբարձուին։

Իսկ Մակար կաթողիկոսից յետոյ հայ ուսումնարանների վրայ անմիջապէս հսկողութիւնն անցնելու է տէրութեան պաշտօնեային կամ թէ բարձրագոյն կառավարութիւնն այդ զիջողութիւնն կարող է ըստ իւր կամաց անել և ապագայ կաթողիկոսին, եթէ միայն Մակար կաթողիկոսի յատկութիւններով օժտեալ եպիսկոպոս բարձրանայ յաստիճան կաթողիկոսութեան։

Նորէն բացուելիք ուսումնարանները երկու դասարանից բարձր դասարաններ ունենալու իրաւունքէն զրկուած են. Թէեւ ինչպէս երեւում է, ամեն մի դասարանում ուսումնարանական վարչութիւնն կարող է երկու, երեք տարուայ դասընթացք անցնել. այս կերպով մի ուսանող կարող է ամեն մի դասարանում երկու կամ երեք տարի մնալ։

Մանրամասնութիւնքն յետոյ։

Պ. Ա. ԱՂԱՆՈՒՐ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, 12 փետր.

Ցաւով սրտի կը ծանուցանենք որ վերջին յունուար ամսոյ 23ին հանգեաւ ի Տէր Պ. Պետրոս Աբրահամ Աղանուր ամաց 63, ի Լոնտոն, ուր իբր հինգ տարիէ ի վեր բնակութիւն հաստատած էր իւր ընտանեաց հետ։ Ինքը ծննդեամբ ի Նոր-Ջուղայէ, պատանեկութեան ժամանակէն գնացած էր ի Հնդկաստան և անկէ անցեր էր ի Ճաւա, և անդ Պաթաւիա քաղաքին մէջ վաճառականութեան սկսած, ուր իւր պատուոյն և ընդարձակութեամբ տեղւոյն նշանաւոր ազգային տուներէն մին եղած էր, եւ համբաւ ստացած ի Հնդկաստան եւ ի Պարսկաստան, բաւական գործ ընելով նաև Զմիւռնիոյ հետ։

Իւր առեւտրական գործերէն զատ, և այն որ համակրութիւն իսկ ոչ փոքր կրել կուտայ մեզ իւր յիշատակին վրայ, իւր ազգասիրական եռանդն եղած է, որ նախ Պաթաւիոյ մէջ ազգային գործոց միշտ գլուխ կեցած և մեծ [illegible] տուած է։ Իւր գրիւքն և ազդեցութեամբ յաջողած է Հոլանտացւոց պետութեան ճանչցնել տալ Ճաւայի ազգայիններն իբր զատ առանձին միաբանութիւն մը, և առանձին օրէնք հանել տալ որ Հայոց հասարակաց կալուածներն այդ առանձին օրէնքներով տնօրինուին։ Իւր երիտասարդութեան ժամանակ երբ Հնդկաստանի կառավարութիւնը տակաւին վաճառականական ընկերութեան ձեռքն էր, ինքը մտած է բրիտանական պետութեան կողմանէ ղրկուած գործակալութեան մէջ, և ընդդէմ Պարսից առաջին Հնդկական պատերազմին մէջ պաշտօնեայ եղած։ Հանգուցելոյն հօրեղբայրն էր Աբրահամ Աղանուր, որ զմայլողն եւ միանգամայն Մեկենաս Հ. Եդուարդ Հիւրմիւզեանի թարգմանութեանց, յորոց շատերն իւր յորդորմամբն, եղած է և ինք տպել տուած իւր ծախիւքն։ Ոչ նուազ նոյն մատենագրական եռանդեան մասնակցած է և վերջին հանգուցեալս և ինչ ինչ գրութիւններ եւս լրած, որոց մին արդէն ամօք ինչ յառաջ տպագրուած ի Բազմավէպին, Հնդկաստանի Հայոց վրայ պատմական տեղեկութիւն մը։—Ջանալով իւր օտարութեան մէջ նաև անթերի ձեռնտու գտնուիլ որեւէ ազգային գործակցութեանց, յօժարեցաւ նաև իւր մահուան ժամանակ իւր ազգային կրօնքն անաղարտ պահել, առանձինն հրաման տալով իւր ընտանեաց որ Ազգային Եկեղեցւոյ արարողութեամբ թաղուի, որ և կատարեցաւ իսկ ի 28 յունուար ամսոյ ի Լոնտոն։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՔԱՂՈՒԱԾ

ՎԱՆ

4 փետր. 1886.— Ձեր Վանեցի Թղթակիցներուն քիչ անգամ կը ներկայանայ գրելու այնչափ հետաքրքրական նիւթ, որչափ այս անգամ մեր Գեր. Տեղապահի մի հանճարալից գործն, որ մեր հայրենակցաց ընդհանուր սքանչացում պատճառեց Սրբազանի բեղմնաւոր հանճարին վրայ։

Դուք կը սխալիք, եթէ կը կարծէք որ հմայութեանց ժամանակն անցած է, թէ կախարդներն տեղի տուած են գիտութեան և լուսաւորութեան առաջ. ընդհակառակն Գեր. Պօղոս Սրբազան նախորդ շաբթուն մի հետաքրքրական գործով ապացոյց տուաւ թէ, տակաւին Միջին դարու մէջ կ'ապրինք, և թէ կախարդութիւնը և հմայութիւնը տակաւին բարձր տեղ մը կը գրաւեն մեր մտաց մէջ։ Կը փութամ տեղեկութիւն տալ Ձեր ընթերցողաց Սրբազանի դոյն հանճարեղ գործի վրայ։

Քանի մ'օր առաջ տեղւոյս վաճառականներէն Տէր Յովհաննէսեան Գրիգոր աղայի վաճառատունէն 200 լիրայ կը գողցուի։ Շուկայի գիշերապահք և քանի մ'անձինք իբր կասկածելի կը բանտարկուին, կը խուզարկուին, կը հարցաքննուին, սակայն ոչինչ կ'ապացուցուի։ Գրիգոր աղան կը դիմէ Պօղոս Սրբազանի աջակցութեան, որ կը խոստանայ ամէն ջանք ի գործ դնել, նորա կորուստը գտնելու համար։ Երբ բոլոր միջոցք սպառելով, բան մը չեն ապացուցաներ, Սրբազանը կը խորհի դիմել կախարդութեան օգնութեան։

Յունվար ամսոյ 31 ին Սրբազանը Առաջնորդարան կոչել կուտայ մի ֆէքիհ՝ համբաւոր իւր կախարդական գործերով, այն տեղ կոչել կը տայ նաև կասկածելի անձերէն 17 անձինք, յորոց 10ը գիշերապահներ՝ բանտէն բերել կը տայ։ Ֆէքիհը գարի ալիւր և անծանօթ բաղադրութեամբ փորձութեան հաց (չէօրէ) կը շինէ, վրան կը գրէ, կը կարդայ Սրբազանի ներկայութեան և կը յանձնէ Ն. Սրբազնութեան։ Պօղոս Սրբազան յիշեալ կասկածելի անձինքը Առաջնորդարանի գաւիթը հանել տալով, իւրաքանչիւրին կը տայ կտոր մը փորձութեան հացէն, և կը հրամայէ ուտել, բանտարկեալ գիշերապահներու հետը եղող ոստիկանաց պատուիրելով որ, աղէկ զգուշութիւն ընեն, չըլլի՞ թէ հաց ճաշակողները, թերեւս ախորժակ չունենալով, փորձութեան հացը գրպաննին մէջ պահելով չուտեն, կամ ձգեն։ Աւելորդ է ըսել որ ամենախիստ հսկողութեան ներքեւ, կասկածեալք կը բռնադատուին ճաշակել ի հացէն փորձութեան։ Ըստ յայտարարութեան ֆէքիհին եթէ ոսկիները գողցող ճաշակողաց մէջ գտնուէր երեք օրէն ետքը պիտի պայթէր։ Հինգ օր անցած է, յորմէ հետէ սոյն նշանաւոր դէպքն տեղի ունեցաւ յԱռաջնորդարան և տակաւին փորձութեան հացն արդիւնք մը չունեցաւ, որին մեծ անձկանօք կ'սպասեն թէ՛ համայն ժողովուրդը և թէ՛ մանաւանդ Ն. Սրբազնութիւն։

Հինգ օրէ ի վեր սոյն դէպքը մեծ գայթակղութիւն պատճառած է մեր հայրենակցաց։ Ո՞րպիսի օրինակ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ամենաբարձր պաշտօնէայն—եպիսկոպոս մը—ազգային պաշտօնարանի մը մէջ ի գործ կը դնէ ոչ միայն Հայաստանեայց եկեղեցիէն, այլ բոլոր քրիստոնեայ եկեղեցիներէ մերժուած հեթանոսական գործողութիւն մը. արդեօք ո՞րչափ տխրամիտ լինելու է մի Առաջնորդ, մի եպիսկոպոս, որ՞ հաւատ ընծայէ հմայութեան, և Ձեր ընթերցողաց կը մնայ դատել թէ ո՞րպիսի վիճակի կրնայ առաջնորդուիլ մի ժողովուրդ, որ կ'առաջնորդուի այսպիսի անձուկ մտքի տէր մի եկեղեցականէ։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Կրօնական Ժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք խոնարհաբար, սոյն ամենածանր և գայթակղեցուցիչ իրողութեան վրայ։

—Իբր երկու շաբաթ առաջ արձակուեցաւ բանտէն Պ. Մկրտիչ Թէրլէմէզեան, որ ինչպէս կը յիշուի քարտէսի մը՞ խնդրոյն պատճառաւ բանտարկուած էր, իբր երեք ամիսէ ի վեր։ Պատժական դատարանը, որոյ առաջ ելած էր գործը, երկար վարանումներէ յետոյ, պատժոյ արժանի բան մը չգըտաւ յիշեալ քարտէսի գծագրութեան մէջ և հետեւաբար անպարտ արձակեց զՊ. Թէրլէմէզեան, որ այսչափ օր բանտարկուած պահուեցաւ թերեւս անոր համար, որ հեղինակ կը կարծուէր Թղթակցութեան մը որ ինչ ինչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէր Պօղոս Սրբազանի քանի մը արարքներու և կուսակալ Համիտ փաշայի դէմ կազմուած Հասսունեան կուսակցութեան վրայ։

—Ցուրտը կը շարունակէ իւր բոլոր խստութեամբ։ Հարիւրամասնեայ ջերմաչափը բաց օդի մէջ մինչեւ 14-15ի իջաւ 0 էն վար։ Եթէ ձմեռը երկար տեւէ, շատ ցաւալի և վնասակար կը լինի երկրագործին համար։

—Ժողովրդեան ամէն դասուց մէջ ըստ կարողութեան հանգանակութիւն կը լինի արքունի զինուորաց ձմեռնային զգեստ հայթայթելու համար։ Վերջին քանի մ'ամսոց մէջ բազմաթիւ զօրքեր հասնելով, հաստատուեցան տեղս, կամ փոխադրուեցան ի Հէքեարի։ Տեղս եղող զինուորաց թիւը կը հասնի իբր 5,000 ի։

ԵԴԵՍԻԱ, 27 Յունվ.

Դեկտեմբեր 21ին առաջին անգամ մեկնեցան աստի համախմբեալ պահեստի զօրքերն՝ նշանակեալ սահմանագլուխն երթալու։ Թուով ոչ պակաս էին նոքա, որք թէև զինուորական այդ կարգին կը վերաբերէին, սակայն ըստ կառավարական թոյլտուութեան, փոխանակագին վճարելով, ազատ մնացին զինուց տակ առնուելէ։ Որպէս ի սկզբան, նոյնպէս և այժմ չեն դադարած փութաջանութիւնք, զորս կառավարութիւնն կը շարունակէ ի գործ դնել՝ զինուց տակ առնելու համար միացորդ պահեստի զօրքը, յորոց պատրաստեալք մաս առ մաս հետզհետէ ճամբայ կը դրուին։

—Որպէս յանցելումն ծանուցած էի, Նպաստահաւաք Յանձնաժողով մը կազմուած էր աստ, զինուորական պիտոյից օժանդակելու նպատակաւ։ Նոյն Յանձնաժողովն ցարդ հանգանակած է՝ ի մէջ այլոց՝ քանի մը հազար դուլպայ և 3000 հատ խրխայ։

Սոյն հանգանակեալ նպաստից սիրայօժար մասնակցեցան տեղւոյս ազգայինք։ Մ. Ս. և Կ. Սաղաթճեան տեարք նուիրեցին ընդ այլ պիտոյից և 50 հատ խրխայ։

—Ըստ բարձրագոյն հրամանի մը, տեղւոյս զինուորական հրամանատար Վսեմ. Ֆերիք Շաքիր փաշան՝ ամսոյս 20ին մեկնեցաւ աստի դէպի Սելանիկ, ուր ըստ մեր տեղեկութեանց, պիտի ստանձնէ զինուորական նոր պաշտօն մը։

—Դեկտեմբերի սկիզբները աւազակաց չհաստակալութիւնք աստ՝ մանաւանդ ի հայաբնակ թաղս սկսած էին յաճախել, և քանի մ'ազգայնոց տուներ յանդուգն ձեռքերէ կողոպտուելով սրտերու մէջ սարսափն աւելցուցած էին։ Եւ յանժամ հայկական թաղեր չրջանակներու բաժնուելով գիշերային պահապանաց հսկողութեան յանձնուած էին, (պարագայ մը, որ տանց պահպանութեան համար դեռ չէր գործադրըւած յնդեխա). ասոր վրայ ապահովութիւնն զգալաբար տիրեց յիշեալ թաղերու մէջ։

Դեկտեմբերի վերջերը՝ աւազակք այս անգամ իրենց անհաճոյ ներկայութիւնն ըզգալի ընել սկսան ի թուրքական թաղս, և իրենց սովորական յաջողութեամբ կողոպտեցին նոյնպէս քանի մը թուրքաց տուներ։ Աւազակք յանդգնութիւնը արդէն չափազանցութեան տարած էին. ուստի տեղական կառավարութիւնն ալ իւր կողմէ ծայրայեղութեան մը դիմեց իրաւամբ.—ամէն կարգի բնակչաց համար արգիլեց գիշերուան (ըստ թուրքաց) ժամ 3էն յետոյ բնակարանէ դուրս ելնելը՝ զանսաստս խստիւ պատժելու սպառնալեօք։ Այս որոշման ճշգիւ գործադրութեանը հսկելու համար, քաղաքիս Վսեմ. կառավարիչն ինք՝ գրեթէ ամէն գիշեր՝ զարմանալի երկայնմտութեամբ գիշերաշրջիկ ոստիկանաց ուղեկցելով անձամբ կը տքնէր վասն հասարակաց ապահովութեան։ Այժմ թուրքական թաղեր եւս, ըստ օրինի հայկական թաղերու, չրջանակաց բաժնուելով պահապանաց հսկողութեան կը յանձնուին. անդորրութիւնն դարձեալ կը տիրէ ամբողջ քաղաքին մէջ. ուստի կառավարութիւնն քանի մ'օր առաջ բարեփոխեց զիւր առաջին որոշում, հրատարակելով երկար Ցայտարարութիւն մը, յորում ի միջի այլոց՝ պարկեշտ անձանց գիշերային շրջագայութիւնը ներելի կը յայտարարէ։

Արեւելքի միջոցաւ տեղական կառավարութեան նկատմամբ շնորհակալութիւններ յայտնելով՝ կը հաւատամ թարգման լինել Եդեսիոյ հասարակային կարծեաց, ում մեծ գոհունակութիւն պատճառած է հոգածութիւնն, զոր վերոյիշեալ պարագայից մէջ տեղական կառավարութիւնն եցոյց վասն անդորրութեան հասարակաց։

—Անցեալները, յԵդեսիոյ երկօրեայ ճանապարհաւ հեռի, հարաւային դաշտօրէից մէջ, ուր հօտարած Սրուճցի Քուրդք օթագայած էին, Արաբական Անազէ աշիրէթէն եղող 130 հեծեալներու կողմէ յանկարծակի արշաւանք մ'ի գործ կը դրուի։ Միայն երեք քաջարի հեծեալք ի քրդաց՝ պատրաստ կը գտնուին ճակատելու յարձակող աւազակաց, զորս արտակարգ քաջութեամբ և ճարտարութեամբ և գրեթէ հրաշիւք իմն կը յաջողին ահաբեկել ու ցան եւցիր ընել, սպանելով նաև զոմանս ի նոցանէ։ Սոյն երեքին քաջարի Քուրդք՝ թէեւ վերջապէս կը վիրաւորին նոյն կռւոյն մէջ, և սակայն կը յաջողին հարկադրել զթշնամին ձեռնունայն հեռանալու։

—Բնաւ չը զարմացանք անցեալները կարդալով ի լրագիրս թէ Հալէպի Վսեմ. կուսակալն հեռագիր մ'ուղղելով Բ. Դրան, Եդեսիոյ արդի կառավարչին վարմունքն ու ընթացքն յիշած, և Նորին Վսեմութեան աւելի թեթեւ վարչական պաշտօն մը յանձնուիլը խնդրած է։

Կուսակալին և կառավարչին յարաբերութեանց յոյժ ձգտեալ վիճակն, որ ժամանակէ մ'ի վեր կը շարունակէ անփոփոխ և որ արդէն նախածանօթ է այս կողմեր, աստ բնաւ զարմանալու տեղի չթողուր նոցա, որք Նորին Վսեմութեանց փոխադարձ յարաբերութեանց մասին՝ նոյնանման ծանօթութիւններ տեսնեն հրապարակին վրայ։

—Պահեստի զօրաց ի զէն կոչումն, որ անվրէպ արդիւնքն է արդի չփոթ և անորոշ քաղաքականութեան, ի Միջագետս՝ որպէս յայլուր՝ ոչ միայն երկրագործութեան, այլ և առեւտրական արդէն խախուտ վիճակին մեծապէս վնասեց։ Անգործութիւն և դրամական տարապայման անձկութիւնք՝ տագնապալից կացութիւն մը յառաջ կը բերեն հրապարակին վրայ, և յոյժ փափաքելի կը նկատուի արագ լուծում մը, որ գայ վերջ դնել արդի տաղտուկ կացութեան մեծագոյն պատճառին—Պալքանեան խնդրոյն։

—Ամսոյս 3 ին քաղաքիս մէջ երեւան ելաւ կատաղի շուն մ'և առաւել կամ նուազ համեմատութեամբ խածաւ աւելի քան 40-50 անցորդներ, յորոց ոմանք՝ առանց հիմնաւոր դարմանի՝ վտանգաւոր հիւանդութենէն կը տառապին, և բազումք կը տագնապին մտատանջ՝ զանգիտելով մօտաւոր ապագայի մէջ կատաղութեան ներգործութեանը ենթակայ լինելէ։

—Ամսոյս 5 ին Ս. Ծննդեան տօնի ժամերգութեան գիշերը, Վսեմ. կառավարիչ Զիա պէյ՝ Ս. Աստուածածնի եկեղեցին գալով, ուր կը պատարագէր Գեր. Առաջնորդ Տ. Խորէն սրբազան՝ ներկայ գտնուեցաւ հանդիսաւոր ժամերգութեանց։ Առաջնորդ սրբազանն իւր ատենախօսութեան մէջ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն թանկագին կենաց մեր Օգոստ. Վեհապետ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ Բ.ի և վասն Օսմ. լուսամիտ Նախարարաց և Վսեմ. կառավարչին քաղաքիս, «որոց միշտ կէտ նպատակին է, ըսաւ, ապահովել հասարակաց անդորրութիւնն ու բարօրութիւնը»։ Ժողովուրդն «ամէն»ներով կը մասնակցէր սոյն բարեմաղթութեանց։ Վսեմ. կառավարիչն, յետ գրեթէ եռաժամ ներկայութեան, դրամական նուէրներ ընելով՝ եկեղեցիէն յԱռաջնորդարան գնաց, ուր մինչ արշալոյս դադար առնելով, շնորհակալութեամբ մեկնեցաւ։

—Երաշտութիւնն՝ որ վերջին աշնան մեծ մասին մէջ տիրեց, ծանր կասկածներ զարթոյց ներկայ տարւոյ ապագայ հնձոց նըկատմամբ. այլ ներկայ ձմեռն՝ յորում թէեւ օդն ցարդ բնաւ չձիւնեց, իւր հետ բերաւ սակայն առատ անձրեւաց օգտաւէտ տարափ մը, որ լիովին փարատեց կասկածն, ում իրաւամբ տեղի տուած էր աշնան չորութիւնն. և եթէ ներկայ բարեխառն ձմեռն յաջորդող գարունն եւս ընթանայ այն բարեխառնութեամբ, որ կ'ակնկալուի իւր բնութենէ, յառաջիկայ ամրան հնձոց մասին այժմէն կրնանք յոյժ լաւատես լինել։

Եւ սակայն զոր ինչ անցեալ ձմեռ կը գրէինք Արեւելքի մէջ, համաչափ պատշաճութեամբ կը կրկնենք այս ձմեռ և աստ. —«Ըստ որում ի չգոյէ փոխադրական դիւրին միջոցաց արմտեաց գիներ անկեալ են յոյժ, ուստի երկրագործք իրենց աշխատութեանց արդիւնքէն զգալի օգուտ մը գտնելու մասին յուսաբեկ են այժմէն։»

—Ահաւասիկ նախորդ 1885 տարւոյ Եդեսիոյ Հայոց Ծննդոց, Ամուսնութեանց և Վախճանմանց վերաբերեալ վիճակագիրն, յորմէ Եդեսիոյ ազգայնոց աճման կամ նուազման, ամուսնական կենաց և այլ պարագայից նկատմամբ կրնայ գաղափար մ'առնուիլ։

Ծնունդ

301	արու
300	էգ
601	համագումար

Ամուսնութիւն

80	կոյս ընդ կուսի
19	կոյս ընդ այրւոյ
2	այրի ընդ այրւոյ
101	համագումար

Վախճանումն

71	արու երեխայք կամ մանկտի
10	պատանիք
17	երիտասարդք
12	միջակ արք
35	ծերունիք
145	համագումար արու վախճանելոց
80	էգ երեխայք կամ դստերք
10	հարսունք
17	միջակ կանայք
16	պառաւունք
123	համագումար էգ վախճանելոց

Ծնունդ.— Ի 1885 տարւոյ՝ 8ն կանայք երկուորեակ ծնած են։ Վախճանելոց 58ն՝ (գլխաւորաբար տղայք) յընթացս նախորդ տարւոյ աստ բաւական ճարակեալ ծաղկի հիւանդութենէ, մին՝ ի ձեռն Քրդաց հրացանի հարուածէ, մի ոմն՝ յարբեցութենէ, այլ ոմն՝ յերկիւղէ, 6ն՝ թոքախտէ, 11ն՝ տենդէ, 7ն՝ ջրային ախտէ, թանչքէ, աղեաց հիւանդութենէ, ջրգողութենէ եւ, 3 կանայք՝ ի ծննդաբերութեան, և մնացեալք՝ այլ և այլ հիւանդութեանց մեռած են։

Աւելորդ չենք համարիր գէթ այս անգամ յիշել նաև թէ ծննդոց, ամուսնութեանց և վախճանմանց վերաբերեալ վիճակագիրք, զորս սովոր եմք ամ ըստ ամէ տալ ի հրատարակութիւն, կը վերաբերին միայն Լուսաւորչական Հայոց քաղաքիս, ի բաց առեալ զԲողոքական և զՀռովմէական ազգայինս, որոց այդ կարգի վիճակագրութիւնները չունինք ի ձեռին։

Գ. Կ. ՈՍԿԵՐՉԵԱՆ

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՈԳԻՆԵՐ ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ

Նիւ-Եորքի լրագիրներէն մին հետեւեալ զարմանալի դէպքը կը պատմէ Քանատայի մէջ հրատարակուած լրագրէ մը առնելով։

Քանատայի Մօնթրէալ քաղաքէն քսան մղոն հեռու Օթթավա գետոյն Պրեսգար կղզւոյն մէջ Տուֆրէսն անուն անձ մը կը բնակէր եղեր իւր յատուկ բընակարանին մէջ, կնոջն ու հինգ զաւակաց հետ։ Այս անձի տան մէջ ոգի մը իր բնակութիւնն հաստատած է կ'ըսուի, որ ամէն տեսակ կատակներ կ'ընէ եղեր տանտիրոջ ու նորա ընտանեաց, անանկ որ Տուֆրէսններն սարսափահար որոշած են թողուլ իրենց ագարակն ու տունը։ Առտուները շատ անգամ այս աներեւոյթ զօրութիւնն տան բոլոր կարասիներն կը լեցնէ եղեր սենեակներու մէջտեղը. տիկինն գրեթէ ամէն անգամ իւր ու զաւակաց անկողիններն շտկելէ անմիջապէս յետոյ աներեւոյթ ձեռքը զայնս տակն ի վրայ կ'ընէ եղեր, գոյա մէն մի կտորն մի կողմ նետելով տիկնոջ ներկայութեան ատեն։ Երբեմն աթոռներն մի սենեակի մէջ կը դիզուին եղեր, երբեմն կապերտներն և այլ կարասիք դուրս կը ձգուին սենեկէն ու այսպիսի շատ մը դէպքեր, որք կը հիւանդացնեն դըժբախտ ընտանեաց անդամներն, որոց մին՝ Տուֆրէսնի կրտսերագոյն գեղեցիկ ու ժպտուն դուստրն միայն՝ հոգ չըներ կ'ըսէ յիշեալ լրագիրն այս ամէն դէպքերն տեսնելով և կ'ըսէ եղեր թէ ինքն գիտէ այդ արարքներու հեղինակին ով լինելը։ Այս տարօրինակ հիւրը ուրիշ կերպով կը վարուի կ'ըսեն տան բնակչաց հետ գիշեր ժամանակ. Տուֆրէսններն ննջելէ վերջ երբեմն անտես ոգին տան բոլոր դուռներու փեղկերն բանալ գոցելով մեծ աղմուկ մը կը յարուցանէ, երբեմն բոլոր տան ճրագներն կը վառուին յանկարծ, երբեմն վառած ճրագներն մէկէն կը մարին եղեր։ Անցեալ կիւրակի եկեղեցւոյ մը հովիւն այս տունը կ'այցելէ գուցէ մխիթարելու համար ճարահատեալ բնակիչներն. այցելուն աթոռի մը վրայ կը նստի, որոյ քով ուրիշ աթոռի մը վրայ կը գտնէ կտոր մը ածուխ. Հովիւն զայն վեր կ'առնու նետելու համար, սակայն ձեռքը ածուխին դըպչելէ անմիջապէս յետոյ աղաղակ մը կ'արձակէ, թողլով ածուխն աթոռի վրայ. Հովիւն կը ծանուցանէ թէ ածուխի կտորը կրակի մը պէս այրած է իւր ձեռքը։

Քանի մ'օր յետոյ կաթոլիկ քահանայ մը կը կանչուի օրհնելու համար Տուֆրէսնի տունն՝ «չար սատանան» վանելու նպատակաւ։ Կրօնաւորն իւր աղօթքներն ու օրհնութիւններն չի լմնցուցած՝ բարձեր, անկողիններ ու աթոռներ տեղալ կ'սկսէին քահանայի գլխուն. հետեւանքը դիւրին է երեւակայել։

Սակայն հեռուներն պէտք չէ երթալ, կ'ըսէ յիշեալ թերթն, նոյն իսկ Միացեալ Նահանգաց մէջ այսպիսի դէպքեր շատ ու շատ կը պատահին։ Տակաւին երկու շաբաթ առաջ Ինտիանա նահանգի Վապաշ գիւղին մէջ ոգի մը տեսնուեցաւ տեղւոյն բժշկէն։

Յիշեալ գիւղէն քիչ մը հեռու տան մը փլատակներն կեցած կան մինչեւ ցարդ։ Գիւղին բնակիչք կ'ըսեն եղեր թէ սոյն փլատակաց մէջ քանի մը ոգիներ կը բնակին ցարդ, և շատեր չեն իսկ մօտենար եղեր այդ դիւաբընակ փլատակաց։ Նոյն գիւղի բժիշկն անցեալները մինակ կ'անցնի եղեր իւր կառքով յիշեալ տան առջեւէն գիշեր ժամանակ։ Բժիշկը տակաւին չի մօտեցած յիշեալ փլատակներուն, ձին խըրտչելով կը կենայ։ Ճամբորդը կ'ստիպէ ձին որ քալէ, սակայն չի յաջողիր ու քիչ մը վերջ կը տեսնէ փլատակաց մէջ ճերմակներ հագած երկայնահասակ մէկը։ Բժիշկը կը սարսափի ու ետ դառնալ կ'որոշէ։ Մէկ ակնթարթի մէջ ոգին կ'աներեւութանայ իր աչքերէն։ Հետեւեալ առտու բժիշկը կը պատմէ իր տեսածներն։

ՀՐԷՇ ՄԸ.—Մ. Նահանգաց Լօն Այլէնտ քաղաքին մէջ Տիկին Կիլինկ հրէշ մը ծընած է վերջերս, որ ունի եղեր աջ կողմը երեք բազուկ և երկու ձեռք, իսկ ձախ կողմը ոչինչ անբնական։ Պ. Պարնում, որ տէր էր Ճումպօ անուն մեծ փղին, և որ ունի անթիւ կենդանիներ զորս կը պտտցնէ աշխարհիս ամեն կողմերն, գնել ուզած է այդ հրէշն, սակայն դորա ծնողք մերժած են իրենց զաւակն վաճառել, և որոշած են զայն չի դնել երբէք թանգարանի մէջ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԿԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 փետրվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի	վրայ	(պանքայի)	110 7/8
3 »	»	»	(վաճառականի)	110 1/2
3 »	Բարիզի	»	(պանքայի)	22 72 1/2
3 »	»	»	(վաճառականի)	22 80

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դաշնական
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի Գ. կ.	17 6
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	17 6
Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 9
Բարձրագոյն գին		17 9
Նուազագոյն »		17 8
Կէս օրին		17 9
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. Կ.	27 10
» 1860) » 1863) » 1872)	B.	17
» 1865) » 1869) » 1873)	C.	17 9

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	75 10
Այս առտու բացուեցաւ Գ.Կ.	75 17 1/2
Կէս օրին	75 17 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 1 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	101 3/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 7/16
» » » գոցուեցաւ	15 1/2
» » » Ա.	27 1/4
» » » Բ.	16 3/4
» » » Գ.	15 1/2
Օթօման 1871	70 3/4
Փոխառութիւն 1877	84 3/4
Պանք Օթօման	11 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873	99 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	67 3/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	93 3/8
Տայրա Սանիէ	56 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	92 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիեննա, 1 Մարտ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 35
Օսմանեան երկաթուղի	19 50

Բարիզ, 1 Մարտ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 75
» » 3 %	82 35
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 82 1/2
» » » գոցուեցաւ	15 50
» » Սէրի Բ.	15 67 1/2
» » Գ.	16 50
Օսմանեան երկաթուղի	39 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	535
Գրէտի Լիօնէ	532 50
» Ֆօնսիէ	1330
Բաժնետամ Լիոնի	1260
Սուէզի ջրանցք	2150
Ռուսական 5% 1877ի	100 3/4
Իտալական Ռանթ	97 65
Եգիպտական միացեալ	341 25
Սպանիական (արտաքին)	57
Բրիօրիթէ Թիւրք	373 37 1/2
5% Հելլենական	292 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 18

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 1 Մարտ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	15 60
Եգիպտական	341 25

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Պէշիկթաշտա Թէշվիգիյէ մահալլէսինտէ Քեաղըտխանէ ճատտէսինտէ օն ալթը զըրաք միմարի եւզինտէ վէ եէթմիշ տէօրթ զըրաք միմարի օն իքի բարմագ տէրինլիկինտէ վէ պին եւիզ տօգսան զըրաք միմարի վէ ալթը եւիզ սէքսէն իւչ զըրաք աչարի վէ եէթմիշ իւչ աչըք զըրաք թէրպիինտէ Էմանէթ մալի արսանըն պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթի մուգարրէր օլուպ գարարը գաթիսի չուպաթըն եիրմի տէօրտիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնի վէրիլէճէկլինտէն, թալիպ օլանլարըն միւտտէթը մէրգումէ զարֆընտա տէքօզիթօ ագչէլէրի իլէ պէրապէր Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 չուպաթ 301

1—3

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Իւչ եւիզ իքի սէնէսինէ մահսուպէն պիլ միւզայէտէ իճալէ օլաճագ իլան գըլընան րուսումաթտէն մաարուֆ սուլար վէ չէքիլէր վէ չարշու միւճէվվէրաթ վէ սաիրէ րուսումունըն իշպու չուպաթըն եիրմի տէօրտիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկլի վէ իրթէսի կիւնիւ նիզամէն եւզտէ պէշ տէրէճէսինտէ թէքրար զամմ գապուլ խոլէճէկլի ճիհէթլէ, թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ ագչէլէրի իլէ պէրապէր Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 չուպաթ 301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Կիրիտտէ տէրտէսթէ ինշա պուլունան գըշլաի հիւմայուն իչիւն պուրաճա միւպայաա վէ գապզ օլունաճագ քէրէսթէ տէրտէսթը միւնագասա օլտուղունտան, չուպաթըն րուպինին եիրմի իքինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլէճէք, իրթէսի բազար կիւնի եւզտէ պէշ թէնզիլաթը գապուլ օլունաճագընտան, իթթիբա թալիպ օլանլարըն տաիրէի ինշաաթա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

17 չուպաթ 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ինշաաթը միւթէֆէրրիգա անպարընտա մէվճուտ պուլունան քէօհնէ թիմուրճը վէ թաշճը թագըմը վէ քէօհնէ բիրինճ վէ թիմուր վէ սաիրէ պիլ միւզայէտէ թալիպինէ ֆիրուխթ օլունաճաղընտան վէ չուպաթըն րուպինին եիրմի իքինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն տաիրէի ինշաաթա կէլմէլէրի լիւզումի իլան օլունուր։

13 չուպաթ 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պապը վալաի Սէրասքէրի իչիւն պին իւչ եւիզ իքի սէնէսի մարթընտան իթիպարէն չուպաթը նիհայէթինէ գատար պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայեասը միւնագասայա գօնուլմուշ օլան Գարագուլագ սուլըըն իթասընա թալիպ օլանլարըն միւնագասասընտա պուլունմագ իւզրէ իշպու չուպաթըն եիրմի իքինճի կիւնինէ տէկին չիւպէի մախսուսէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

13 Շուպաթ 301

2—3

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ
Ի ՆՊԱՍՏ
ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀԱՅՈՑ
[Արարատեան, Դպրոցասիրաց-Արեւելեան եւ Կիլիկեան]

Հինգշաբթի, փետր. 20/4 Մարտ 1886, երեկոյեան ժամ 3 ½ին

Ի ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԷՐԱՅԻ

ՄՈՒՏՔ ՄԷԿ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԱՆԴԱՄՔ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

ՏԵԱՐՔ

Ֆօսթըր Մ. Հ. Ընդհ. Տնօրէն Օսմ. Կ. Պանքային,	Նախագահ
Մաքսուտ Սեպուհ էֆ.	Դեր-Նախագահ
Էսաեան Մկրտիչ,	Գանձապետ
Սրվաճեան Կարապետ էֆ.	Քարտուղար

ՏԵԱՐՔ

- Ալթուն Տիւրրի Առաքել,
- Ապրօ Սահակ էֆ. Անդամ Պետական Խորհրդոյ,
- Ասթարճեան Պօղոս,
- Բարաղամեան Տիգրան,
- Գավաֆեան Արամ,
- Գափամաճեան Կարապետ,
- Եուսուֆեան Տիգրան էֆ. Անդամ Վերաքըննութեան Ատենի,
- Թաշճեան Սարգիս էֆէնտի,
- Թօփալեան Գէորգ,
- Ինճէեան Միհրան,
- Խումարեան Կարապետ էֆ. Անդամ Վճռաբեկ Ատենի,
- Կիւլպէնկեան Պատրիկ,
- Հալաճեան Բարսեղ էֆէնտի,
- (Պարօն) Հէնլի Հանրի, Տնօրէն «Սթամպուլ» լրագրոյ.
- Ճիվէլէկեան Տիգրան, Տնօրէն «Ճէրիտէյի-Շարգիյէ» լրագրոյ,
- Մըսըրլը Օննիկ պէյ,
- Միւնիր պէյ, Ընդհ. Քարտուղար Երկ. և Առեւ. Նախարարութեան,
- Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. Իրաւ. Խորհրդական Բ. Դրան,
- Նորատունկեան Ցարութիւն,

ՏԵԱՐՔ

- Շահպազ Կարապետ էֆ. Անդամ Վճռաբեկ Ատենի,
- Ունճեան Աբիկ էֆէնտի,
- Զայեան Իլիաս էֆ. Օգնական Խորհրդականի Արտ. Գործ. Նախարարութեան,
- Պոխ, Տնօրէն «Օրօզդի» վաճառատան,
- Սամանճեան Գէորգ,
- Տը Սավալան Ատէմար,
- Սէրվիչէն էֆ. Անդամ Ծերակոյտի,
- Սթամպօլլուեան Յովակիմ,
- Սմայթ Ֆ. Հաշուակալ-Քննիչ Օսմ. Կ. Պանքայի,
- (Պարօն) տը Վանտէօվր,
- Տամատեան Ստեփան, Արտօնատէր «Արեւելք» լրագրոյ,
- Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ,
- Տիւսար փաշա,
- Էտուարտ Ս. Թիւլինկէյ «Թայմս» լրագրոյ,
- Փորթուգալ Միքայէլ էֆ. Նախագահ Բաժ. Ատենի Մաքս. Վերաքննութ.,
- Քիրիաքօբուլօ, Տնօրէն «Ֆար տիւ Պոսֆօր» լրագրոյ,
- Օգոստինոսեան Անտօն,
- Ֆէրիտ պէյ, Անդամ Պետ. Խորհրդոյ,
- Ֆօրնի, Գործակալ «Լոյտ» Ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վստահելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

"ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ Թաֆնիյէ խարճինտէ պին իւչ եիւզ իքի սէնէսի մարտընտան մայիս նիհայէթինէ գատար իւչ մահ զարֆընտա հասըլ օլաճագ քէբէչի ֆիրուխթ օլունաճաղընտան, իշթիրասընա թալիպ օլան վէ շերայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին իշպու չուպաթը րումինին եիրմի իքինճի կիւնինէ գատար լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 Շուպաթ 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ալասոնիա գոլ օրտուսը իչուն Թաֆնիյէ խարճինէ Թէսլիմ օլունմագ իւզրէ միւպայեասը մէվգըյի միւնագասայա գօնուլան իւչ միլիօն գըյէյի ճէտիտ իչինճի նումէրօ խուրմայի օլ ... իշպու չուպաթը րումինին օն տօգուզունճու չարշէնպէհ կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիի վերիլեճէկինտէն վէ եիրմինճի բէնչշէնպէհ կիւնի տախի Թէքարրիւր իտէն ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթթալա Թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 Շուպաթ 1886

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ճէնուպը ճէնապը Միւլուքեանէ իլէ Տէրսաատէթ վէ Թաշրա ասքէրի խաստախանէլէրի իչուն լիւզումը օլագ միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան ալթը եիւզ գըյէ գընագընա բօլֆամթօսընըն պէշեր գըյէյի ճէտիտի նէտի եիւզ էլլի գուրուշա Թալիպի էօհտ. աէսինտէ օլուպ իշպու չուպաթը րումինին օն տօգուզունճու չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիի վերիլեճէկինտէն վէ եիրմինճի բէնչշէնպէհ կիւնի տախի Թէքարրիւր իտէն ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթթալա Թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 Շուպաթ 1886

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գասթամունի քէնտիրինտէն եէրլի խալը իփ, գըյէսի ճէտիտ սէքիզ պին.
Պէշեր գըյէսի ճէտի ալթը գուրուշ։
Ալաֆրանկա նալլար իչուն քէպիր կատանա մըխը, աթէշ էլլի պին.
Պէշեր պին աթէշի ալթմըշ գուրուշ։
Ալաֆրանկա նալլար իչուն սաղիր կատանա մըխը, աթէշ էլլի պին.
Պէշեր պին աթէշի էլլի գուրուշ։
Եէրլի խալը սիյահ հաղըր քէօսէլէ, գըյէսի ճէտիտ օն պէշ պին.
Պէշեր գըյէսի ճէտիտի օն եէտի գուրուշ։
(Տիկէր նիւմունէ իլէ) գըյէսի ճէտիտ պէշ պին.
Պէշեր գըյէսի ճէտիտի օն ալթը գուրուշ։

——

Եէրլի խալը սիյահ Թէլաթին.
Գըյէսի ճէտիտ իւչ պին, պէշեր գըյէսի ճէտիտի եիրմի տէօրթ պուչուգ գուրուշ։
(Տիկէր նիւմունէ իլէ գըյէսի ճէտիտ իւչ պին, պէշեր գըյէսի ճէտիտի եիրմի տէօրթ գուրուշ։

——

Եէրլի խալը հաստէքեարի քէօսէլէ,
Գըյէսի ճէտիտ եէտի պին, պէշեր գըյէսի ճէտիտի օն տէօրթ պուչուգ գուրուշ։
Պիրինճի նէվ ֆիլլու գըրգըմ Տօպրուճա խափաղըր.
Գըյէսի ճէտիտ օթուզ պէշ պին, պէշեր գըյէսի ճէտիտի ալթը գուրուշ օթուզ եէտի փարա։
Կէօմլէք իչուն ամէրիգան,
Թօփ պէշ պին, պէշեր լիպրասը տէօրթ գուրուշ օթուզ փարա։
Տօն իչուն ամէրիգան,
Թօփ իւչ պին, պէշեր լիպրասը պէշ գուրուշ օն պէշ փարա։
Տիկէր նիւմունէ իւզէրինէ կէօմլէքլիք ամէրիգան,
Թօփ իքի պին, պէշեր լիպրասը տէօրթ գուրուշ եիրմի պէշ փարա։
Տիկէր նիւմունէ իւզէրինէ կէօմլէք իչուն ամէրիգան.
Թօփ սէքիզ պին, պէշեր լիպրասը պէշ գուրուշ օն իւչ փարա։
Եպիսէ ամպարլարը իչուն ամէրիգան
Թօփ պին, պէշեր լիպրասը տէօրթ գուրուշ օթուզ փարա։
Զամըր ամպարլարը իչուն գայըն ամէրիգան,
Թօփ պին, պէշեր Թօփը գըրգ սէքիզ գուրուշ։

Նիզամիյէ անպար վէ ֆապրիգալար իչուն իքթիզա օլունան նիւմունէլէրինէ վէ չուրութը մուգառէրէսինէ Թէվֆիգէն միւպայեա օլունմագ իւզրէ տէրաքէօթը միւնագասա պուլունան պալատէ մուգագգամ օն իւչ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուգագգամանլէրի իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, չուպաթը րումինին օն ալթընճը բազար կիւնինէ գատար պէշեր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վերիլէճէյինտէն, իշպու իթթէյէ Թալիպ վէ օն եէտինճի բազար իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ Թէնզիլինէ գապուլ պուլունանլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 Շուպաթ 1886

3—3

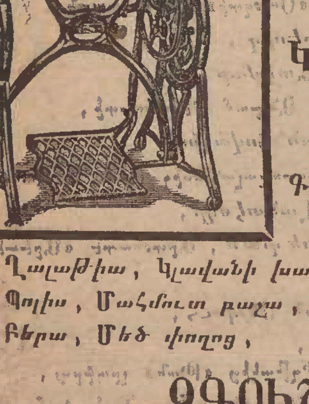

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՍԻՆԿԻՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԵՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՄԻԱՅՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ

Ղալաթիա, Կլավանի խան, 2
Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90
Բերա, Մեծ փողոց, 208

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
Կ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Ամէն ճշմարիտ մեքենայ կը կրէ թեւին վրայ Singer Manufacturing Company և վրան Գործարանին նշանը։

ՉՐԻ ԱՇԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ.—ՉԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐ

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ

ՆԻՒՔՕՍԻՏ՝ ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ՔԷՄՄԸՐԻԽԻ ՄՍԵՂԷՆ ՔԷԲԴՈՆ

ՈՒՏԵՍՏ ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Ախորժելի համ և հոտ ունի, դիւրաւ կը լուծուի և մանաւանդ ամենազդու դարման է ստամոքսի տկարութենէ նեղուող հիւանդաց համար։

ՊՍՏԻՒՈՅ ՎԿԱՅԱԳԻՐ · Ոսկեայ մետալ 1885ի Անվերսայի համաշխարհային Ցուցահանդէսին մէջ։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանները

Բերա, Բրիտանական դեղարան — Պոլիս, Վ. Մաննիի դեղարան
» Ֆրանսական » — » Քիւչիւքեան եղբ. »

ԳՌԻԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ -Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Ժ. Վ. Ուիթօլ, Ուիթօլ խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա Ալէքսիատի խան Թիւ 20։

507

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ

ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրը, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս գրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին լաւագոյն և իմաստնագոյն։ Այսպէս, Թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերագրելով հանդերձ անոնց, Տօքթոր Հէյտոքի գիւտը նսեմացուցած է անոնց ամէնքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆերէն մէկ երկու հատը կը բաւեն գնելու համար, ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերակազմուի։

ՄԱՂՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ
1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աղեաց տարածումն փրքախտի պատճառաւ։
3. Սրտայաւութիւն,
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն.
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակսութիւն եւ մեծ յոգնութիւն.

Վերոյիշեալ ամեն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է փայծեղին մէջ, եւ պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս

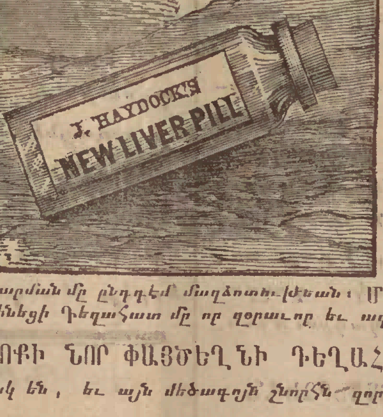

ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատ մը ամենէն սովորական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղնի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մաղձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան իսկութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն՝ զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջլախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տօքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարման են։

Մէն մի տուփ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Կը ծախուի ամէն դեղավաճառաց քով.

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն տուփ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը գրկել «փայծեղն եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տետրակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

Կը ծախուի ի Ղալաթիա, Գասթօրիոտէսի դեղարանը, ի Պոլիս Քիւչիւքեան դեղավաճառանոցն և Նէգիպի։

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ.—Կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

ԱՅԵՐԻ ՉԵՐՐԻ ՓԷՔԹՈՐԱԼՆ

Այերի Չէրրի Փէքթորալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւք, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապոյտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'օգնէ ու կը կազդուրէ։

Այերի Չէրրի Փէքթորալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնն ի լոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին և միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն և սպասաւորը կը հանդիսանայ։

Չկայ դեղ մը որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Չէրրի Փէքթորալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ դեղերէ գերազանցն է և հանեղ, քանզի շատ հաճելի լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։

Նաեւ կը ծախուի քաղաքիս մէջ այլ և այլ դեղագործաց քով։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ձիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի ամեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հասկնալ ուզողները կը գոհացնէ։ Պէտք է դիմել Պոլիս Պահճէ-Գաբու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իւսկիւտար Պաղլարպաշի Ալթ-ալէյ փողոց Թիւ 24։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԽԸՏԻՎԻԷ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Շուքէէթ շոգենաւը, նաւապետ Բէրքյրա, յառաջիկայ չորեքշաբթի, Մարտ 3, պիտի մեկնի, ժամ 4 ի Տարտանէլ, Միտիլլի, Պիրէօս և Աղեքսանդրիա, ուր պիտի հաղորդակցի Սուրիոյ և Կարմիր ծովու գծին հետ։

Խըտիվիէ Ընկերութեան շոգենաւք Կ. Պոլսէն կը մեկնին ամեն Զորեքշաբթի երեկոները, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր և Բիրէա հանդիպելով։

Աղեքսանդրիա կը հասնին Երկուշաբթի առաւօտները։ Ուղեւորութիւնը կը տեւէ չորս ու կէս օր։

Ուղեւորներուն և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամուրջին քով, Վալիտէ-Սուլթան խան և կամ Ղալաթիոյ ճիւղը, Վօյվօտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտտին խան։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՔ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան։ Սենեկապան կին մը յատկացուած է տիկնանց սրահին։ Միանգամայն իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ Եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի։ Առաջին աստիճանի տոմսակք մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք իրենց ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ շոգենաւէն հանդիպած տ' և է նաւահանգիստն ելլելով, օրերով ժամանակ անցունեն և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն։ Առնուազն երեք անդամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ $0/0$ 10 զեղչ մը կը լինի։ Երթ ու դարձի տոմսակաց վրայ $0/0$ 10 զեղչ մը կը լինի, ի բաց առեալ ճաշը։ Ընտանեաց համար այս զեղչն $0/0$ 15 է։ Երթ ու դարձի տոմսակք մինչեւ վեց ամիս ընդունելի են, եթէ Ապրիլի սկիզբէն մինչեւ Յուլիսի ըսկիզբը գնուին, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են։

Ծանօթ. — Խըտիվիէ ընկերութեան կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւներն ամեն ուրբաթ Սուէզէն ելնելով, շաբաթը մէկ անգամ Եամպօ, Ճիտտէ և Սուաքիմ, և տասնևհինգ օրն անգամ մը Միսսովա, Հօտէյտա, և Ադէնի ծովածոցին մէջ, Թաճուրա, Էյլեա, Պարպարա և Ադէնի նաւահանգիստները կը հանդիպին։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէսօստրիս	3250	Ագլանտիզ	1700
Թիպըս	3250	Լօթիւս	800
Մակետօնիա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Սէսօստրիս շոգենաւը, նաւապետ Ֆէնքինս, ամսոյս դէպի 27ին, Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՓԱՓԱՅԱՆՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրքս
Արգատա	2,500	Բոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումելիա	2,800	Ֆօթըրքիլ

Բոմ շոգենաւը, նաւապետ Ռոպըթսըն, փետրուար 12ին Պաթումէն ստացած Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Աբխազիա շոգենաւը, փետրուար 7ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Սէյ տարին միշտ կը բանին Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ագլայա	3,000	Մալթա	3,000
Ալէբբօ	3,000	Մօրոքքօ	2,500
Գալապրիա	2,500	Նանթ	2,500
Պրիթիշ Քուին	1,200	Բալմիրա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սիպիա	4,600
Տէմէրարա	2,500	Սարակօսա	3,000
Կալլիա	4,000	Սամարիա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500

Քէտար շոգենաւը, նաւապետ Ֆէրկիւսըն, Լիվըրբուլէն աստ հասաւ և ի մօտոյ վերստին Լիվըրբուլ պիտի երթայ։

Թէսալիա շոգենաւը, նաւապետ Ճօնէս, Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի մարտ 9 ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
511 Թիւ 1 Քիւչիւք Հաւիլի
փաշա խան Ղալաթիա

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԾ

Հըլ, Լոնտոն, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալշամօ	2,000	Լէբանթօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Գասսիօ	3,500	Միլօ	2,000
Գօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Գրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբրօ	2,500	Օտրանթօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գադօ	2,000	Բաօրինիօ	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասքէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիտօ	2,600
Էրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիգանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճինօ	2,300	Վասանթօ	3,600
Քէլօօ	2,000	Ուէստօ	1600
Քօֆնօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	11,0

Մառոնիօ շոգենաւը, նաւապետ Միչել, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է,

Բէնալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 4ին և 18ին աստ կսպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ կընծայուին

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
514 Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
խան Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօրիլէ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլ, որ փետրուար 24ին Մարսիլիայէն և մարտ 5ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ալէբբօ, որ պիտի մեկնի փետրուար 25 ին։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ

Նաւուղիկքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ԸՐԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 141

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Միշտ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլէ և Սեւ ծովու միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆալօնիան	3700
Ալզէրիան	2500	Ֆլամինիան	3700
Անտալուզիան	2500	Ֆլորիտեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսթրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլիան	800	Լիպուրիան	2500
Սայբէնեան	2000	Լիտիան	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Պէրսիան	3800
Ֆարիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէզպիան շոգենաւը, նաւապետ Պօլ, այսօր Լիվըրբուլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի
Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Գ. Գ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաչման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտաթօ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդօլ և ընկ.
512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ